

บทที่ ๓

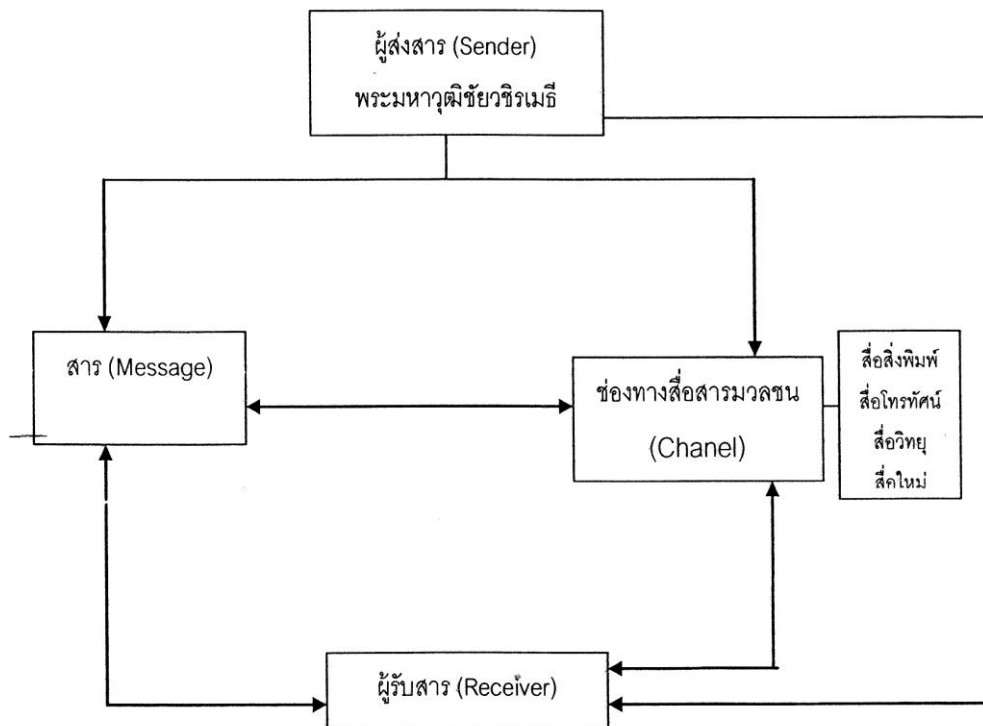
รูปแบบและกระบวนการเผยแผ่ธรรมะของ ว.วชิรเมธี

การศึกษาเรื่อง “การศึกษารูปแบบและกระบวนการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี (พระมหาภูมิจัย วชิรเมธี)” ผู้วิจัยแบ่งประเด็นในการนำเสนอ ๒ ประเด็นคือ (๑) รูปแบบการเผยแผ่ธรรมะ ได้แก่ สื่อสารมวลชน ๔ ประเภท มี สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อใหม่ (โซเชียล มีเดีย) และ (๒) กระบวนการเผยแผ่ธรรมะ ได้แก่ เทคนิควิธีทางภาษา และเทคนิควิธีการนำเสนอ ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการเผยแผ่ธรรมะของ ว.วชิรเมธี

เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทกับวิถีชีวิตของคนไทย เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้วัฒนธรรมทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป แต่เทคโนโลยีไม่สามารถพัฒนาคนให้มีจิตซาบซึ้ง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของธรรมะได้อย่างแจ่มแจ้ง ซึ่ง ว.วชิรเมธี ได้มองเห็นช่องว่างในการสื่อสารระหว่างพระสงฆ์ผู้ทำหน้าที่เผยแผ่ธรรมะและพุทธศาสนิกชนในปัจจุบันว่า สามารถผนวกเอาธรรมะที่ทรงคุณค่าและสื่อที่ทันสมัยเข้าไว้ด้วยกัน แทนที่จากเดิมจะถ่ายทอดผ่านด้วยวิธีมุขปาฐะ ซึ่งการสื่อสารด้วยวิธีพูด พร่ำสอนนี้ สามารถสื่อสารได้เฉพาะบุคคลหรือเพียงเฉพาะกลุ่ม แต่หากมีสื่อประเภทอื่น ๆ สามารถเข้ามาช่วยนำสารัตถะธรรมะสื่อสารไปยังมวลชนแล้ว จะยิ่งช่วยในการสื่อสารกระจายธรรมะให้เข้าถึงคนจำนวนมากยิ่งขึ้น และเมื่อใช้สื่อหลายประเภทที่มีศักยภาพสูงมากเท่าไร ก็จะย่อมมีพลังในการสื่อสารมากขึ้นเท่านั้น สาเหตุหลักที่ ว. วชิรเมธี นำสื่อสารมวลชนมาใช้ในการเผยแผ่ธรรมะ เพราะท่านเห็นว่า ปัจจุบันพื้นที่สื่อสารมวลชนได้กลายเป็นพื้นที่แห่งการบ่มเพาะกิเลส และมีพระเพียงไม่กี่รูปที่กล้าเข้าไปใช้ สื่อจึงกลายเป็นเครื่องมือของสื่อสารมวลชนที่กระตุ้นกิเลส สร้างความมั่งคั่ง มอมเมาคนด้วยความไร้สาระ ฉะนั้น เมื่อ ว.วชิรเมธี พบข้อบกพร่อง และพบช่องทางที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสาร ท่านจึงไม่รอช้าที่จะนำธรรมะออกเผยแผ่ผ่านทางพื้นที่สื่อสารมวลชน

ในการเผยแผ่ธรรมะผ่านสื่อสารมวลชน ว. วชิรเมธี ใช้สื่อสารมวลชนหลายประเภทในการเผยแผ่ธรรมะและใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อให้ธรรมะของท่านเข้าถึงคนจำนวนมากและเผยแผ่ธรรมะไปได้อย่างกว้างไกลมากที่สุด โดยสื่อสารมวลชนหลักที่พระมหาภูมิจัย วชิรเมธี นำมาใช้เพื่อการเผยแผ่ธรรมะมีรูปแบบ ๔ ประเภทหลัก คือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อใหม่ (โซเชียล มีเดีย) ซึ่งสามารถแสดงได้ ดังนี้

ว. วชิรเมธี ให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกคือ ผู้รับสาร การเทศนาธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนของ ว. วชิรเมธีทุกครั้ง ไม่ว่าจะถ่ายทอดธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนประเภทใดก็ตาม ท่านมีหลักการเทศน์ให้ตรงตามกลุ่มของผู้ฟัง โดยคำนึงถึงบุคคลที่กำลังสื่อสารด้วยการพูดก็จะคำนึงว่า พูดให้ใครฟังเป็นลำดับแรก การเขียนก็คำนึงว่า ใครเป็นผู้อ่าน เนื่องจาก ผู้รับสารเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการกำหนดเรื่องที่จะพูดหรือแสดงธรรม ว. วชิรเมธี จึงให้ความสำคัญแก่ผู้รับสารเป็นลำดับแรก และนำเรื่องที่ผู้รับสารกลุ่มนั้น ๆ กำลังให้ความสนใจ นำมาเล่าให้สอดคล้องกับธรรมะ หลังจากการวิเคราะห์ผู้รับสารแล้วท่านจะเตรียมเนื้อหาให้สอดคล้องกับผู้รับสารแต่ละกลุ่ม โดยการเตรียมเนื้อหาเรื่องราวธรรมะให้ตรงกับความต้องการของผู้รับสาร โดยหลักการเลือกเรื่องที่จะนำมาเล่าเพื่อถ่ายทอดธรรมะ มีอยู่หลักการเดียวกัน คือ เลือกเรื่องที่ผู้รับสารสนใจมาก่อนอยู่แล้ว เพื่อเป็นการเรียกความสนใจหรือกระตุ้นความสนใจของผู้รับสารเพื่อถ่ายทอดเป็นธรรมะที่ประทับใจของทุกกลุ่มผู้ฟัง

การสื่อสารผ่านสื่อสารมวลชน เป็นการสื่อสารในลักษณะที่สามารถเผยแพร่ธรรมะได้กว้างไกล ในระยะเวลาอันสั้น และรวดเร็ว ฉะนั้น ในการเผยแพร่ธรรมะผ่านสื่อสารมวลชน ท่าน ว. วชิรเมธี จึงต้องคำนึงถึงการใช้วิธีการ กระบวนการในการสื่อสารมวลชนผ่านช่องทางต่าง ๆ เมื่อจะต้องนำธรรมะออกเผยแผ่ให้คนจำนวนมาก ๆ ในคราวเดียวกันให้ได้รับรู้ และเข้าใจธรรมะที่ต้องการนำเสนอ เพื่อให้การสื่อสารธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนนั้นสัมฤทธิ์ผลและเกิดประสิทธิภาพในการสื่อสารมากที่สุด โดยการสื่อสารธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนทุกครั้งท่านมีรูปแบบการเผยแพร่ธรรม คือ ๑) สื่อสิ่งพิมพ์ (บทความ หนังสือ) ๒) สื่อโทรทัศน์ ๓) สื่อวิทยุ ๔) สื่อใหม่ (โซเชียล มีเดีย) ดังนี้

๓.๑.๑ สื่อสิ่งพิมพ์

๓.๑.๑.๑ บทความ

การเผยแพร่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี ผ่านสื่อสารมวลชน ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์นั้นปรากฏในสื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และหนังสือ ซึ่งเป็นในลักษณะของการเผยแพร่ธรรมะในรูปแบบของบทความประจำ ปัจจุบัน ว. วชิรเมธี มีบทความประจำที่เป็นสื่อในการเผยแพร่ธรรมะผ่านหนังสือพิมพ์ ได้แก่

บทความปัญญาวิวัฒน์ ในหนังสือพิมพ์โพสทูเดย์ ความยาวประมาณ ๑ หน้ากระดาษ วางแผงทุกวันอาทิตย์

บทความธรรมาวิวัฒน์ ในหนังสือพิมพ์นันทสสสัปดาห์ ความยาวประมาณ ๑/๒ หน้ากระดาษ วางแผงทุกวันศุกร์

บทความคั่นช่องและโคมฉาย ในหนังสือพิมพ์คมชัดลึก ความยาวประมาณ ๑ หน้ากระดาษ วางแผงทุกวันพระ

บทความธรรมะประยุกต์ ลงในนิตยสาร รูปแบบของบทความประจำ ได้แก่

บทความ Answer Key ในนิตยสาร Secret ความยาวประมาณ ๑ หน้ากระดาษ วางแผงทุกวันที ๑๐ และ ๒๖ ของเดือน และ

บทความ Who' mind ในนิตยสาร Who ความยาวประมาณ ๑ หน้ากระดาษ วางแผงทุกวันที ๑ และ ๑๖ ของเดือน

การเผยแพร่ธรรมะของ ว.วชิรเมธีที่เป็นบทความในสื่อสิ่งพิมพ์เป็นการสื่อสารธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนในฐานะที่สื่อสารมวลชนหยิบยื่นพื้นที่ในสื่อให้แก่ท่านนำเสนอหลักธรรมสถานการณ์สังคม สะท้อนเหตุการณ์สำคัญ ผ่านแง่มุมทางธรรมในการมองสถานการณ์ต่าง ๆ ของ ว.วชิรเมธี

๓.๑.๑.๒ หนังสือธรรมะ

ผลงานหนังสือธรรมะของ ว. วชิรเมธี เป็นหนังสือธรรมะที่ท่านประพันธ์ขึ้นเพียงผู้เดียว ไม่ใช่งานประพันธ์ร่วมกับผู้ใด และเป็นหนังสือเล่มที่พิมพ์จำหน่าย โดยจัดพิมพ์ครั้งแรกในปีพ.ศ. ๒๕๔๕ ถึงพ.ศ. ๒๕๕๖ ในงานวิจัยนี้เลือกศึกษาเพียงจำนวน ๒๒ เล่ม เพื่อใช้วิเคราะห์ในส่วนของการ สาร (Message) ดังนี้

๑) ปรัชญาหน้าบ้าน

สำนักพิมพ์เรือนปัญญา, พ.ศ. ๒๕๔๕

๒) กำลังใจแต่ชีวิต

สำนักพิมพ์เรือนปัญญา, พ.ศ. ๒๕๔๖

๓) ธรรมะเกร็ดแก้ว

สำนักพิมพ์อมรินทร์ฯ, พ.ศ. ๒๕๔๖

๔) ธรรมะติดปีก

สำนักพิมพ์อมรินทร์ฯ, พ.ศ. ๒๕๔๗

๕) ธรรมะหลับสบาย

สำนักพิมพ์อมรินทร์ฯ, พ.ศ. ๒๕๔๗

๖) ธรรมะดับร้อน

สำนักพิมพ์อมรินทร์ฯ, พ.ศ. ๒๕๔๗

๗) ธรรมะสบายใจ

สำนักพิมพ์อมรินทร์ฯ, พ.ศ. ๒๕๔๗

๘) ธรรมะบันดาล

สำนักพิมพ์อมรินทร์ฯ, พ.ศ. ๒๕๔๗

๙) สบตากับความตาย	สำนักพิมพ์อมรินทร์ฯ, พ.ศ. ๒๕๔๘
๑๐) ธรรมะศักดิ์สิทธิ์	สำนักพิมพ์อมรินทร์ฯ, พ.ศ. ๒๕๔๘
๑๑) ธรรมะทอรัก	สำนักพิมพ์อมรินทร์ฯ, พ.ศ. ๒๕๕๐
๑๒) คนสำราญงานสำเร็จ	สำนักพิมพ์อมรินทร์ฯ, พ.ศ. ๒๕๕๐
๑๓) ธรรมะงอกงาม	สำนักพิมพ์อมรินทร์ฯ, พ.ศ. ๒๕๕๐
๑๔) ธรรมะน้ำเอก	สำนักพิมพ์อมรินทร์ฯ, พ.ศ. ๒๕๕๐
๑๕) ธรรมะคลายใจ	สำนักพิมพ์อมรินทร์ฯ, พ.ศ. ๒๕๕๑
๑๖) ธรรมะทำไม	สำนักพิมพ์อมรินทร์ฯ, พ.ศ. ๒๕๕๒ ฯลฯ
๑๗) รู้ก่อนตาย ไม่เสียตายชาติเกิด	สำนักพิมพ์ ปราน พับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๕๒
๑๘) คิดถูก โปร่งใส ใจสูง	สำนักพิมพ์ ปราน พับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๕๓
๑๙) เรียนรู้ทุกข์ ได้สุขเป็นกำไร	สำนักพิมพ์ ปราน พับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๕๔
๒๐) พระอรหันต์ อยู่ที่ไหน	สำนักพิมพ์ ปราน พับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๕๖
๒๑) ตะแกรงร้อนทอง	สำนักพิมพ์มติชน, พ.ศ. ๒๕๕๐
๒๒) ธรรมา คำขึ้น	สำนักพิมพ์เวิร์คพอยท์, พ.ศ. ๒๕๕๐

หนังสือธรรมะของ ว. วชิรเมธีประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ เนื้อหา และรูปเล่ม ดังนี้

๑. ส่วนเนื้อหา การนำเสนอเนื้อหาหลักในหนังสือธรรมะ มีที่มาจาก ๓ ลักษณะ คือ

๑) รวบรวมจากบทความที่เคยตีพิมพ์ ๒) เขียนขึ้นใหม่ ๓) ถอดเทปจากการเทศนา ดังนี้

๑) รวบรวมจากบทความที่เคยตีพิมพ์ กองบรรณาธิการของสำนักพิมพ์จะเป็นผู้รวบรวมงานเขียนของ ว. วชิรเมธี ประเภบทความที่เคยได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสารหรือนิตยสาร แล้วนำมาจัดหมวดหมู่ตามเนื้อหา เพื่อรวมเป็นหนังสือเล่มใหม่ เช่น หนังสือธรรมะติดปีก ธรรมะทำไม เป็นต้น

๒) เขียนขึ้นใหม่ โดยเนื้อหาหลักมาจากแนวคิดของท่าน ว. วชิรเมธีเอง หรือทางสำนักพิมพ์เป็นผู้กำหนดประเด็นสำคัญที่ต้องการให้ท่านถ่ายทอด เช่น ที่ปรากฏในหนังสือธรรมะหลับสบาย ท่าน ว. วชิรเมธี เขียนถึงวิธีการดับความโกรธ ซึ่งประเด็นในการนำเสนอมาจากท่านเอง กรณีที่ผู้เขียนกำหนดเนื้อหาเองพบว่า ท่านมีหลักในการเลือกเนื้อหาหรือประเด็นธรรมะที่จะนำเสนอ ดังนี้

(๑) ตอบโจทย์ของตนเอง คือ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจหรือความถนัด

(๒) มองเห็นว่าสังคมกำลังต้องการ จำเป็นต้องรู้เรื่องนั้นในขณะนั้น หรือในระยะยาว

(๓) ความถูกต้องของเนื้อหาที่จะนำเสนอ

(๔) วิธีการสื่อสารจะต้องทำให้เรื่องที่น่าสนใจได้ผล เช่น จะเขียนแบบใดจึงจะสื่อได้ตรงจุด ทั้งบทความ เขียนเป็นเล่ม หรือแสดงความเห็นผ่านคอลัมน์ต่าง ๆ ของท่าน

(๕) จะส่งไปยังผู้บริโภคโดยวิธีไหน เช่น แจก หรือวางจำหน่าย^๑

๓) ถอดเทปจากการเทศนาของท่าน ว.วชิรเมธี เป็นข้อมูลที่มาจากการเทศน์ของท่านตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งได้มีการบันทึกเทปไว้ ผู้จัดทำจะนำมาถอดเทป และจัดแยกหมวดหมู่ตามเนื้อหา แล้วนำมารวบรวมทำเป็นหนังสือเล่มใหม่ เช่น หนังสือชุดธรรมะในอากาศ เป็นต้น

ท่าน ว.วชิรเมธี ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดธรรมออกมาเป็นเนื้อหาสำหรับตีพิมพ์ มีกระบวนการ การวางแผน จัดลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ที่ชัดเจน และเป็นแนวทางเดียวกับการผลิตสื่อ ตั้งแต่กระบวนการก่อนการเขียน ระหว่างการเขียน และหลังการเขียนเสร็จสิ้น

ขั้นตอนแรก เริ่มจากแรงบันดาลใจของท่าน ซึ่งท่านจำแนกออกเป็น ๒ แบบ คือ

หนึ่ง แรงบันดาลใจจากสิ่งที่ท่านมีความสนใจ และแรงบันดาลใจจากสิ่งที่เป็นปัญหาสังคมในขณะนั้น จากการประมวลพบว่า เรื่องที่อยู่ในความสนใจของท่านมีความหลากหลายตามแต่ท่านจะได้พบเจอเรื่องใด แล้วเกิดความสงสัยข้องใจ หรือเกิดความคิดที่อยากจะถ่ายทอดเรื่องราวหลักธรรมะให้ผู้อ่านได้เข้าใจ คลายความสงสัย เนื้อหาที่น่าสนใจจึงมีความแตกต่างกันออกไป ดังปรากฏในงานเขียนของท่านหลายตอน เช่น วิธีแก้ความโกรธ เรื่องความตาย การวางแผนอย่างเหมาะสมของผู้ที่อยู่ในฐานะพระสงฆ์ การบริหารจัดการคน เวลา และความรู้สึก ปัญหาของคนทำธุรกิจ เป็นต้น ดังที่ท่านกล่าวว่า

..อยากเขียนเรื่องกุศโลบายคลายโกรธ เพราะเคยอ่านพบพระพุทธวจนะในพระไตรปิฎกแล้ว มีข้อความทำนองอุบายคลายโกรธอยู่เยอะมาก จึงคิดว่าจะต้องหาวิธีถ่ายทอดออกมาสู่พสกนิกรไทยให้ได้ แต่ต้องเป็นการถ่ายทอดที่มีความร่วมสมัย ในที่สุดจึงกลายมาเป็นเรื่อง ‘ธรรมะหลับสบาย’ หรือ Anger Management ในพจนานุกรมภาษาอังกฤษ หรือ เรื่องความตายก็เช่นเดียวกัน ท่านมีความสนใจเพราะอยากรวบรวมองค์ความรู้ด้านการจัดการความตายในมิติพุทธให้สมบูรณ์ จึงทำหนังสือ ‘สบตากับความตาย’ หรือ Looking Death in the Eye ออกมา

สอง แรงบันดาลใจที่มาจากปัญหาสังคมนั้น มีทั้งปัญหาความขัดแย้งทางความคิดของคนในสังคมหลากหลายด้าน เช่น ค่านิยม วัฒนธรรม การเมือง เป็นต้น ปัญหาความเข้าใจผิดเกี่ยวกับหลักคำสอนและพิธีกรรมในพระพุทธศาสนา ปัญหาความรักและสัมพันธ์ของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ อาทิ ครอบครัว เพื่อนฝูงญาติพี่น้อง เจ้านายลูกน้อง เพื่อนร่วมงาน คนรัก เป็นต้น รวมถึงอีกหลายสาเหตุที่นำมาสู่ปัญหาต่าง ๆ ของสังคม เช่น การทุจริตคอร์รัปชัน ความไม่รู้จักพอ ความเห็นแก่ตัว ยาเสพติด เป็นต้น

แรงบันดาลใจที่เกี่ยวกับปัญหาของสังคมนั้น เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้งานของท่าน ตรงใจผู้อ่านและให้ความรู้สึกได้ว่า ธรรมะเป็นเรื่องใกล้ตัว ใช้ได้จริง โดยท่านคำนึงถึงสิ่งที่ท่านนำเสนอว่า จะก่อให้เกิดประโยชน์กับคนมากน้อยแค่ไหน ไม่ใช่ว่าเขียนอะไรที่คนเค้าไม่สนใจหรือว่าเอา

^๑ข้อฟ้า เกตุเรืองโรจน์, “กระบวนการและกลวิธีการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดพุทธธรรมในหนังสือธรรมะของท่าน ว. วชิรเมธี”, วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๕๕-๕๖.

ไปใช้ประโยชน์ไม่ได้ เกี่ยวกับสังคม ท่านคิดว่า ข้อเขียนของท่านจะก่อให้เกิดแรงบันดาลใจ สงบ สันติ กลับคืนมาแก่สังคมหรือคนที่ได้อ่าน เขียนไปแล้วไม่อยากให้เป็นการประดับความรู้ คืออยากให้เป็นการนำไปใช้ในชีวิตจริง ประยุกต์ใช้จริงได้เลย เวลาปัญหาแบบนั้นเกิดขึ้นมา มีวิธีแก้ไขอย่างไร เราควรจะทำแบบไหน อย่างสถานการณ์บ้านเมืองเกิดขึ้นแบบนี้ท่านก็เสนอวิธีการปรองดอง การสมานฉันท์ หรือว่าเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นมา บทความของท่านก็สามารถตอบโจทย์ให้กับสังคมได้ สำหรับคนที่กำลังถามหาหรือว่าสงสัยอยู่

เมื่อได้ประเด็นการเขียนจากแรงบันดาลใจแล้ว เข้าสู่ขั้นตอนการค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นกำหนดแนวทางนำเสนอ ลงมือเขียน แล้วส่งเข้าสู่กระบวนการของสำนักพิมพ์ต่อไป กล่าวได้ว่า หนังสือทุกเล่มเขียนขึ้นมาบนแรงบันดาลใจสองประเภทนี้ เมื่อมีแรงบันดาลใจแล้ว ขั้นตอนการทำงานจะเริ่มจาก

(๑) การหาความรู้ในเรื่องที่จะเขียน (รวมทั้งพูด) อย่างละเอียดลึกซึ้งเท่าที่จะทำได้

(๒) การกำหนดแนวทางว่าจะนำเสนอแบบใด เช่น บทความ ความเรียง บทวิเคราะห์ บทสัมภาษณ์ หรือเขียนเป็นเล่มรวบเดียวจบ

(๓) ลงมือทำงานเขียนโดยมุ่งเน้นไปยัง ‘แก่น’ ของเรื่องที่จะนำเสนอและเน้นการเข้าใจให้ง่ายสำหรับคนทุกชั้น (ปรัชญาในการทำงานเขียนประการหนึ่งที่ยึดมาตลอดก็คือ จงค้นคว้าอย่างนักวิจัย แต่จงนำเสนอออกไปอย่างนักประชาสัมพันธ์)

(๔) ส่งเข้ากระบวนการบรรณาธิการของสำนักพิมพ์ (โดยมากมีคนมาขอพิมพ์งานตลอด จึงไม่เป็นปัญหาเรื่องแหล่งที่จะพิมพ์งาน)

(๕) ตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง

(๖) อนุญาตให้จัดพิมพ์ หรือประชาสัมพันธ์ให้แพร่หลายที่สุด ทั้งโดยการจำหน่ายและโดยการแจกฟรีให้กว้างขวางมากที่สุด

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าหลังจากขั้นตอนในส่วนการเขียนเนื้อหาแล้ว กระบวนการต่อจากนี้ ได้แก่ ส่งบรรณาธิการของสำนักพิมพ์ ตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง จัดคำโปรย และภาพประกอบ ซึ่งเป็นส่วนที่ทางสำนักพิมพ์เป็นผู้รับผิดชอบ จากนั้นงานต้นฉบับสำหรับจัดพิมพ์จะถูกส่งกลับมาให้ท่าน ว. วัชรเมธี เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้ง ก่อนอนุญาตให้มีการจัดพิมพ์

๒. ส่วนรูปเล่ม

การจัดทำรูปเล่มนั้นเป็นกระบวนการที่สำนักพิมพ์เป็นผู้รับผิดชอบ สามารถแบ่งได้เป็น ๓ ลักษณะตามที่มาของการจัดพิมพ์ คือ ๑) กรณีรวบรวมจากบทความที่เคยตีพิมพ์แล้ว ๒) กรณีงานที่เขียนขึ้นใหม่ ๓) กรณีจัดทำจากการถอดเทปเสนา ดังนี้

๑) กรณีรวบรวมจากบทความที่เคยตีพิมพ์แล้ว ในกรณีนี้สำนักพิมพ์จะเป็นผู้รวบรวมผลงานของท่าน จากหลากหลายแหล่ง เช่น บทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เป็นต้น จากนั้นสำนักพิมพ์จัดแยกเป็นหมวดหมู่ตามเนื้อหา แล้วจึงร้อยเรียง ตรวจแก้ไข ดึงข้อความบางส่วนเพื่อจัดทำเป็นคำโปรย จากนั้น จัดคำโปรยเข้ากับเนื้อหา แล้วส่งให้ท่าน ว. วัชรเมธีพิจารณา ขณะเดียวกันก็ให้ทางคณะจัดทำภาพประกอบวาดภาพประกอบ เมื่อได้

ภาพประกอบและงานที่ท่าน ว. วชิรเมธี ตรวจตราครั้งสุดท้ายแล้วจึงนำมาจัดพิมพ์อันเป็นขั้นตอนท้ายสุด

๒) กรณีงานที่เขียนขึ้นใหม่ ซึ่งมีทั้งที่ท่าน ว. วชิรเมธีเป็นผู้เขียนขึ้นตามประเด็นที่ท่านเลือกเอง และตามที่ทางสำนักพิมพ์กำหนด โดยกรณีนี้สำนักพิมพ์จะรับงานเขียนต้นฉบับจากท่านมาตรวจ แก้ เลือกคำโปรย จัดคำโปรยเข้ากับเนื้อหา แล้วจึงส่งให้ท่านพิจารณา ขณะเดียวกันให้คณะจัดทำภาพประกอบดำเนินการจัดทำภาพประกอบ เมื่อได้ภาพประกอบและงานที่ท่านตรวจแก้รอบสุดท้ายแล้ว ก็จะเข้าสู่ขั้นตอนการจัดพิมพ์

๓) กรณีจัดทำจากการถอดเทปเทศนา สำนักพิมพ์จะรวบรวมเทปเทศนามาถอดเทป จากนั้นจัดหมวดหมู่ตามเนื้อหา เลือกเนื้อหาที่น่าสนใจนำเสนอ แล้วร้อยเรียงตรวจแก้ ดึงคำโปรยและจัดคู่กับเนื้อหาแล้วส่งให้ท่านพิจารณาพร้อมกับเตรียมภาพที่ใช้ประกอบในหนังสือ เมื่อได้รับฉบับตรวจแก้รอบสุดท้ายจากท่านและภาพประกอบแล้ว ก็เข้าสู่กระบวนการจัดพิมพ์ต่อไป

จากทั้งสามกรณีพบว่า ในขั้นตอนการตรวจแก้ของทางสำนักพิมพ์ แทบจะไม่ต้องแก้ไขใด ๆ อีก เนื่องจาก ว. วชิรเมธี ตรวจสอบและพิจารณามาเป็นอย่างดีแล้ว บางครั้งที่ทางสำนักพิมพ์แก้ไข กลายเป็นการทำให้ผิดไปจากความหมายที่ท่านต้องการสื่อสาร เพราะส่วนมากต้นฉบับที่ออกมาจากท่าน ท่านต้องดูเป็นพิเศษหลายรอบ เพื่อให้เรียบร้อย ไม่มีการมาแก้ไขอะไรอีก ชัวร์ แล้วจะไม่มีใครกล้าเปลี่ยนสำนวนของท่าน เนื่องจากว่าท่านสำเร็จการศึกษาทางพระระดับสูง คือเปรียญธรรม ๙ ประโยค บางที บก. ไปเถียงผิด คิดว่าเป็นประโยคนี้ ที่จริงแล้วท่านตั้งใจจะเป็นประโยคเขียนแบบนั้น ฉะนั้น ในเรื่องต้นฉบับท่านมั่นใจแล้วว่าใช้ได้แล้ว

ท่านใช้ภาษาดี ถ้าเทียบกับนักเขียนท่านอื่น ๆ แล้ว ท่านเป็นนักเขียน นักอ่านที่สั่งสมความรู้มาเยอะมาก คำบางคำบรรณาธิการเคยท้วงท่านไปว่าคำนี้ไม่น่าจะใช้ แล้วปรากฏว่า ท่านบอกมาให้เราไปเปิดพจนานุกรมดูสิ เมื่อกลับไปเปิดปรากฏว่า บก.พลาดเอง^๒

ส่วนการดึงคำโปรย (คำที่สะดุดหู เด่น น่าสนใจ) นั้น ทางบรรณาธิการจะเป็นผู้เลือกคำ หรือข้อความที่เห็นว่าเหมาะสมซึ่งพบว่า ด้วยลีลาการเขียนของท่าน ว. วชิรเมธี ที่มีทั้งคำคล้องจอง มีคำคม หรือวรรคทอง อันเป็นเอกลักษณ์ของท่าน ก็ทำให้การเลือกคำโปรย รวมถึงการตั้งชื่อตอน ชื่อหนังสือ ของบรรณาธิการทำได้ง่ายขึ้น สำนวนภาษาของท่านค่อนข้างเป็นเอกลักษณ์ จะมีคำที่โดดเด่นคล้องจองกัน เช่น คนสำราญงานสำเร็จ คำแบบนี้มีอยู่เป็นอันมาก ทำให้สามารถนำคำเหล่านี้มาใช้เป็นชื่อหนังสือ หรือมาเป็นชื่อบท ชื่อตอนในเล่ม บรรณาธิการของสำนักพิมพ์อมรินทร์ จะเป็นคนตั้งชื่อตอนในเล่ม แต่ละเล่มก็จะมีมีความโดดเด่นแตกต่างกันไป เช่น หนังสือเรื่อง ธรรมะทำไม ก็จะใช้ชื่อหนังสือที่มีอยู่ขณะนั้นมาเป็นชื่อบท ชื่อของแต่ละหมวดก็จะเป็นชื่อของหนังสือที่นิยมในท้องตลาด แต่ละเล่มก็จะดึงธีม (Theme) สารสำคัญแก่นสารที่แตกต่างกันออกไปมาตั้งชื่อบทภายในเล่ม

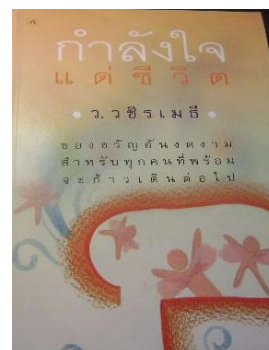
^๒ เทวัญกานต์ มุ่งปิ่นกลาง, สัมภาษณ์เมื่อ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓.

สำหรับการจัดทำภาพประกอบพบว่า เป็นการกำหนดกรอบกว้าง ๆ ให้กับผู้จัดทำภาพประกอบ กล่าวคือ ให้ภาพที่ออกมามีสีสันสดใส ไม่เป็นนามธรรม สามารถสื่อความหมายได้ง่าย ไม่ต้องอาศัยการตีความซับซ้อน และนำเสนอให้แตกต่างจากหนังสือธรรมะที่เคยมีมา ซึ่งในส่วนของท่าน ว. วชิรเมธี จะพิจารณาเป็นพิเศษเฉพาะการนำรูปของท่านไปใช้ เนื่องจากท่านเกรงว่า บางกรณีอาจเป็นเชิงการค้าที่ไม่เหมาะสมกับสถานะของสมณเพศ โดยท่านจะดูจุดของการนำเสนอเรื่อง โดยเฉพาะตรงปก เนื่องจากท่านก็เข้าใจว่าท่านเป็นพระ การนำเสนอเชิงธุรกิจกับพระค่อนข้างจะขัดกัน ท่านเลยขอคุณเป็นพิเศษว่า ปก สื่อเนื้อหาหรือนำเสนอในภาพลักษณ์ของหนังสือทั้งหมดได้หรือไม่ หรือว่าขายชื่อเพียงอย่างเดียวคือ มุ่งขายชื่อท่านตัวใหญ่ ๆ หรือบางทีสำนักพิมพ์อื่นก็ขอภาพท่านไปลง เป็นปกหนังสือบ้าง ท่านจะดูเป็นพิเศษแค่เรื่องเดียวคือเรื่องปก หนังสือธรรมะแต่ละสำนักพิมพ์จะสร้างสรรค์รูปเล่มตามกลุ่มเป้าหมาย และเอกลักษณ์ของสำนักพิมพ์นั้น ๆ มีตัวอย่างสำนักพิมพ์ที่พิมพ์หนังสือธรรมะท่าน ว. วชิรเมธี เช่น สำนักพิมพ์เรือนปัญญา สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้ง จำกัด (มหาชน) และสำนักพิมพ์อื่น ๆ ดังนี้

สำนักพิมพ์เรือนปัญญาเป็นสำนักพิมพ์แรกที่ริเริ่มบุกเบิกจัดพิมพ์งานของ ว. วชิรเมธี มีรูปแบบการนำเสนอรูปในลักษณะเหมือนหนังสือธรรมะทั่วไป กล่าวคือลักษณะเป็นเล่มมีสีสันไม่ฉูดฉาด ขนาดรูปเล่มไม่แตกต่างจากหนังสืออื่น ๆ ทั่วไป ภาพหน้าปกเป็นภาพเรียบ ๆ ดังตัวอย่าง เช่น ภาพปกหนังสือ ‘ปรัชญาหน้าบ้าน’ เป็นภาพต้นไม้และบ้านสีฟ้า ภาพปก ‘กำลังใจแต่ชีวิต’ เป็นสีแต่มีรูปคนมีปีก ภาพประกอบภายในเล่มมีสีสันงดงาม เป็นภาพแนวนามธรรม ใช้เทคนิคการวาดสีน้ำ ส่วนเทคนิคการพิมพ์ การเน้นคำ ดึงคำโปรย คงเป็นไปตามรูปแบบหนังสือธรรมะทั่ว ๆ ไป

‘ปรัชญาหน้าบ้าน’

‘กำลังใจแต่ชีวิต’

การออกแบบรูปแบบหน้าปกหนังสือมาจากเหตุผล ๒ ประการ ได้แก่ สาเหตุจากการวางกลุ่มเป้าหมาย โดยทางสำนักพิมพ์เรือนปัญญาวางกลุ่มเป้าหมายผู้อ่านเป็นกลุ่มคนมีอายุตั้งแต่วัยทำงานขึ้นไป เพื่อให้ข้อคิดและกำลังใจในการดำเนินชีวิต ว. วชิรเมธี กล่าวว่าที่มาของหนังสือธรรมะเริ่มต้นจากความสนใจของทางคณะทำงานของสำนักพิมพ์เอง ในช่วงนั้นเกิดความรู้สึกว่าอยากจะพิมพ์หนังสือธรรมะ ประมาณปีพ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งในช่วงนั้นเกิดความรู้สึกว่าในสังคมสมัยนั้น หนังสือธรรมะยังไม่แพร่หลายเท่าไรนัก ด้านกำลังใจ ด้านข้อคิด ปรัชญาชีวิต

ต่าง ๆ ก็ชอบเขาไป คณะผู้บริหารสำนักพิมพ์ในช่วงนั้นก็คุยกันว่า น่าจะทำหนังสือในแนวที่ส่งเสริมทางด้านความคิด สติปัญญาของคนบ้าง

อีกเหตุผลหนึ่ง คือข้อจำกัดของทางสำนักพิมพ์เรือนปัญญาที่มีใช้สำนักพิมพ์ขนาดใหญ่ กระบวนการผลิตและเทคนิคการพิมพ์จึงยังไม่แตกต่างจากสำนักพิมพ์ทั่ว ๆ ไปมากนัก แต่ในช่วงหลังทางกระบวนการของสำนักพิมพ์ กระบวนการเผยแพร่ กระบวนการที่ทำงานของคณะทำงาน ซึ่งทางสำนักพิมพ์อื่น ๆ มีความพร้อมมากกว่า มีบุคลากรมากและมีการเข้าใจหลักการของการทำงานเข้ามาช่วยให้การเผยแพร่ทางด้านธรรมะมากขึ้น กล่าวได้ว่าหนังสือธรรมะ เป็นงานที่สามารถเข้าถึงคนได้มากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ในสังคม ซึ่งกระแสในช่วงสมัยนั้นยังไม่มี แต่ตอนนี้ถือว่าหนังสือธรรมะของ ว. วชิรเมธีหรือท่านอื่น ๆ ที่ทำมาก็ถือว่าได้ก้าวเข้าสู่ยุคของธรรมะของคนรุ่นใหม่โดยตรงแล้วในช่วงนี้

สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้งพับลิชชิ่ง (มหาชน) ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มจัดทำหนังสือธรรมะรูปเล่มแปลกตาจนได้รับกระแสตอบรับอย่างดี ทำให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของธรรมะอินเทรนด์ ได้มีการนำรูปแบบ ขนาดรูปเล่มของหนังสือที่ประสบความสำเร็จในการออกแบบขนาดรูปเล่มที่เหมาะสมกับการอ่าน ผู้อ่านสามารถหยิบจับ พลิกอ่านได้ถนัดมือ พกพาได้อย่างสะดวก ในตอนแรกที่จะทำพ็อกเก็ตบุ๊กขึ้นมามีต้นแบบคือ ช่วงนั้นมีหนังสือชื่อว่า ล้างพิษ^๓ เป็นหนังสือในเครือสำนักพิมพ์อมรินทร์ปรากฏว่าหนังสือเล่มนี้ได้รับความนิยม การจับถือ การอ่านเหมาะสมมือ ก็เลยคิดกันว่าเมื่อจะพิมพ์หนังสือธรรมะ คือหนังสือของ ว. ถือว่าเป็นมิติใหม่ของธรรมะของอมรินทร์เป็นครั้งแรกที่อมรินทร์จัดพิมพ์หนังสือธรรมะ คือเป็นจุดเริ่มต้นเลยคิดว่าน่าจะใช้ไซส์ของล้างพิษ จึงเป็นต้นกำเนิดรูปแบบขนาดของหนังสือธรรมะติดปีก

ส่วนภาพหน้าปก และภาพประกอบภายใน มีความแตกต่าง ฉีกแนวจากหนังสือธรรมะทั่ว ๆ ไป เพราะสำนักพิมพ์ อมรินทร์พริ้นติ้งฯ ออกแบบปกให้มีสีสันสดใสหลากหลาย เป็นภาพวาดแนวน่ารัก คล้ายกับภาพที่ปรากฏตามหนังสือนิทานหรือหนังสือการ์ตูน ดูมีชีวิตชีวาสดชื่น หากดูเผิน ๆ อาจไม่ทราบว่าเป็นหนังสือธรรมะ ด้วยหน้าตาที่พลิกโฉมวงการหนังสือธรรมะเช่นนี้ ในการศึกษาได้นำเสนอหนังสือธรรม สำนักพิมพ์ อมรินทร์ฯ ๑๔ เล่ม ดังนี้

หนังสือท่าน ว. วชิรเมธี โดยสำนักพิมพ์ บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

^๓ เพนโลป ซาซ เขียน, ล้างพิษ, กานต์วี ทองพูน แปล, พิมพ์ครั้งที่ ๑๔, (กรุงเทพมหานคร : คลินิกสุขภาพ, ๒๕๔๗).

๑) ธรรมะเกร็ดแก้ว

เป็นหนังสือธรรมะที่น่าอ่านเล่มหนึ่ง เพราะไม่รุดด้วยศัพท์ทางพระหรือคำบาลี ที่บางคนเบื่อ คือ ‘เกร็ดธรรมะที่คมคาย เพื่อเจียรไนชีวิตให้แพรวพราว’ คือข้อความส่วนล่างของปก เหมือนคำโฆษณาเชิญชวนให้ประดา ‘หนอนหนังสือ’ ใครที่จะหยิบฉวย ธรรมะเกร็ดแก้ว ขึ้นมาเปิดอ่าน ลืมลองรสถ้อยคำจากหนังสือเล่มนี้ การที่บางท่านจะหาซื้อหนังสือมาอ่านสักเล่มหนึ่งย่อมมีแรงจูงใจต่างกันไป บ้างก็ได้ยินได้ฟังคำโฆษณาจากสื่อหรือจากคำบอกเล่าของใครบางคน บ้างก็เล็งดูชื่อเสียงเรียงนามผู้เขียน แต่อย่างหนึ่งที่สำคัญไม่น้อยนั่นคือ จำนวนครั้งที่มีการตีพิมพ์ สำหรับ “ธรรมะเกร็ดแก้ว” โดย ‘ว. วชิรเมธี’ พิมพ์ไม่ต่ำกว่าครั้งที่ ๙ แล้ว

ธรรมะเกร็ดแก้ว แบ่งเป็น ๒ ภาค ประกอบด้วยภาคที่ ๑ เกร็ดแก้วตามี ๒๒ เกร็ด (๒๒ เรื่อง) ภาคที่ ๒ เกร็ดแก้วใจมี ๘ เกร็ด (๘ เรื่อง) รวมทั้งหมด ๓๐ เกร็ดแต่ละเกร็ดจบในตัวเองจึงสามารถเลือกเปิดอ่านให้เหมาะสมกับกาลเวลาและอัธยาศัยของแต่ละคน การมถ้อยคำสำนวนและสาระของหนังสือ ขวนอ่านเพียงใด คงต้องสัมผัสเนื้อในด้วยตนเอง ดังคำปรารภในการพิมพ์ครั้งที่ ๑ ว่า

กวีนิพนธ์ ดนตรี ศิลปะ วรรณกรรม ธรรมชาติ ความหลากหลายของผู้คนรวมทั้งสารพันปัญหาที่ผ่านเข้ามาในชีวิต สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ หากเรามีหัวใจอ่อนโยนมากพอที่จะเฝ้ามองสัมผัสและดื่มด่ำซึมซับอย่างลึกซึ้ง แม้ไม่ทั้งหมด ขอเพียงหนึ่งหรือสองอย่างก็เพียงพอแล้ว ที่จะทำให้ชีวิตอันหยาบกร้าน ไร้แรง หิวกระหายของเรานุ่มนวล ละมุนละไมและกลับเข้าสู่ดุลยภาพอันงดงาม มีชีวิตชีวาสมกับคำว่า คนเป็น ‘สิ่งมีชีวิต’ อันประเสริฐ

แล้วความเป็นมนุษย์อันประเสริฐของผู้คนในยุคโลกวิวัฒน์หล่นหายไปไหนกันเล่า ผู้เขียนเคยอ่านพบนิทานปรัชญาเซนเรื่องหนึ่งมีเนื้อหาน่าสนใจมาก และบางทีอาจมีบางแง่มุมที่เราพอจะหยิบยกมาตอบคำถามนี้ได้บ้างกระมัง ฯลฯ

นอกเหนือจากสำนวน โวหาร คารมคมคาย สลับสาระธรรมอันลุ่มลึกแบบร้อยแก้ว ความเรียงแล้ว ท่าน ว. วชิรเมธี ยังมีความสามารถเชิง ‘ร้อยกรอง’ ประเภทโคลง กลอน โขว โวหารเฉียบคมแทรกให้เห็นอยู่ในบางเกร็ดอีกด้วย

๒) ธรรมะ ติดปีก

หนังสือธรรมะยุคใหม่ตามสไตล์ ว. วชิรเมธี ที่อ่านแล้วสนุก เข้าใจง่าย โดยท่านได้สอดแทรกเรื่องราวดี ๆ ที่จะต้องอ่านไปยืมไป เนื้อหาในเล่มได้นำเกร็ดธรรมะจากพระที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก อาทิ หลวงพ่อพุทธทาสภิกขุ หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ หลวงพ่อชา สุภัทโท หลวงปู่budดา ถาวโร พระพรหมคุณาภรณ์ มาเล่าใหม่ โดยย่อให้อ่านเข้าใจง่ายในแต่ละบทได้แผ้วแผ่คิดคมคายเอาไว้ แง่คิดเหล่านี้เหมาะที่จะเป็นคติเตือนใจอย่างยิ่ง สารบัญ ประกอบด้วย

- ภาค ๑ เกร็ดธรรมจากพระแท้ - น้ำทุกหยดมีต้นน้ำ
- ไม่มีแม่ ไม่มีสวนโมกข์
- ในดี มีเสีย ในเสีย มีดี

- เคล็ดลับแห่งความเป็นเลิศ
- ลูกถีบหลวงพ่อบาาาา

ภาค ๒ ยารักษาใจ - โพชนงค์กับคุณชูเกียรติ

- ความเป็นมาของยารักษาใจ
- ปาฏิหาริย์แห่งการตื่นอยู่เสมอ
- พลิกวิกฤติให้เป็นโอกาส
- พลาณภาพแห่งความเมตตาาาา

คำนิยมในเล่ม

‘ธรรมะติดปีก’ โดย ว. วชิรเมธี มีความงาม ความคม และความลึกที่ผู้เขียนบรรจง
รจนาขึ้นด้วยการรู้ธรรมและรู้บุคคล การมีฐานที่มาจาก ‘พระแท้’ ย่อมโน้มนำไปสู่ศรัทธา
และธรรมฉันทะ อ่านง่าย สนุก และพาผู้อ่านเข้าไปเสพธรรมรสเต็ม ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ จึง
ขอขอบคุณท่าน ว. วชิรเมธี ที่สร้างเครื่องเสพธรรมอย่างง่าย ๆ ให้เป็นสมบัติของคนไทย

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี

ในทัศนะของข้าพเจ้า ข้อเขียนของ ว. วชิรเมธี ได้เปล่งประกายฉายสะท้อนให้เห็น
ศักยภาพตามสมควร และน่าจะเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เมื่อครั้งที่บทความเหล่านี้ได้
ตีพิมพ์ลงคอลัมน์ ‘เกร็ดธรรมะ จากพระแท้’ ในนิตยสารชีวจิต ได้รับความสนใจ และมี
ผู้ติดตามอ่านเป็นจำนวนมาก

ธนาคม พงนาพิทักษ์

อดีตบรรณาธิการบริหาร นิตยสาร ชีวจิต

๓) ธรรมะ หลับสบาย

หากเอ่ยถึง ‘ความโกรธ’ เชื่อได้ว่าทุกคนคงเคยมีความรู้สึกเช่นนี้เกิดขึ้นมาในจิตใจ
บางคนอาจจะเกิดขึ้นบ่อย บางคนก็นาน ๆ ครั้ง แต่คุณเคยสังเกตตัวเองบ้างไหมว่า ตัวโกรธใน
ตัวเราเป็นตัวโกรธสายพันธุ์ไหน ‘ธรรมะหลับสบาย’ เล่มนี้ จะช่วยให้คุณรู้จักกับความโกรธ
สามประเภทที่มีอยู่ในตัวมนุษย์เรา คือ (๑) โกรธแบบมีดกรีดหิน เป็นโกรธชนิดที่ลึ้มไม่ลง
(๒) โกรธเหมือนรอยไม้บนผืนทราย (๓) โกรธแบบสายน้ำ ที่ไม่เกิดรอยทิ้งไว้ให้เห็น

ลองย้อนกลับมาดูตัวคุณเองว่า คุณมีความโกรธประเภทไหนอยู่ในตัว บางคนอาจจะ
ตอบว่า มีครบทั้ง ๓ ประเภท แต่ไม่ว่าคุณจะมีโกรธประเภทไหน คุณก็ควรอ่าน ‘ธรรมะ
หลับสบาย’ เล่มนี้ แล้วคุณจะได้ข้อคิดดี ๆ หลายอย่าง และสามารถสลัดตัวโกรธไปจากชีวิตคุณ
ทีนี้เมื่อยามคุณหลับ คุณจะหลับแบบสบาย จิตใจคุณก็เป็นอิสระเช่นกัน มีคำแนะนำหนังสือ
จากปกหลังว่า

คนที่ปล่อยตัวปล่อยใจให้ตกเป็นทาสของความโกรธ ต่อให้นอนอยู่บนเตียงราคาแพง
ลิบลัว ไปด้วยพรมขนสัตว์มีลวดลายบุปผชาติประดับสะพรั่งไปทั้งผืน มีเครื่องอำนวยความสะดวก
สะดวก อันอาจจะบันดาลให้เกิดนิราศกริมย์อยู่ข้างกายมากมาย แต่ถึงกระนั้น ใจของคน

มักโกรธก็ยังคงเกาะเกี่ยวอยู่กับความโกรธนั่นเอง การนอนบนเตียงอันอ่อนนุ่มไม่อาจช่วยให้เขาหลับตาลงอย่างเป็นสุขได้เลยตลอดรัตติกาลอันยาวนาน

๔) ธรรมะ ดับร้อน

หนังสือ ‘ธรรมะ ดับร้อน’ เล่มนี้ เล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่พระพุทธเจ้าได้ผจญมาทั้งก่อนตรัสรู้และหลังจากตรัสรู้แล้ว หากแต่พระพุทธองค์ก็ได้ทรงใช้พระวรปัญญาพลิกแพลงตามสถานการณ์ ดับไฟร้อนเหล่านั้นด้วยธรรมะและได้เปลี่ยนเป็นน้ำทิพย์ชโลมใจได้ ซึ่งเราอาจจะเคยได้ยินเรื่องราวเหล่านั้นมาก่อน แต่ด้วยเรื่องเหล่านี้เป็นภาษาบาลี ทำให้ยากที่จะเข้าใจเนื้อหา นั้นได้ จึงเป็นเรื่องที่น่ายินดีที่ ว. วัชรเมธี ได้ถอดคาถาเหล่านี้ออกมาอธิบายให้เข้าใจด้วยสำนวน ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย แถมพ่วงด้วยทัศนะวิจารณ์ที่มีต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ อันนับได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษา และบุคคลทั่วไปอย่างยิ่ง เชื่อได้ว่าเมื่ออ่าน ‘ธรรมะ ดับร้อน’ เล่มนี้ แล้ว กำลังใจย่อมบังเกิดขึ้นกับทุกคนและเชื้อไฟแห่งความทุกข์ร้อนจะถูกดับไปในที่สุด

เรื่องจากหลังปก กล่าวว่า

สมัยพุทธกาล ไฟร้อนลุกไหม้..พญามารยกทัพประกาศก้องขยี้แย่งบัลลังก์ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ สาวสวยแสนฉลาดได้รับสารภาพกับมหาชนว่าตนมีครรภ์กับพระพุทธเจ้า... ยักษ์ร้ายถืออำนาจบังคับให้พระพุทธเจ้าตอบคำถาม เดิมพันด้วยชีวิต... พญาช้างนาฬาคีรีดกมันพุ่งตรงเข้าหาพระพุทธเจ้าด้วยความเร็วดุจศรหลุดจากแฉ่ง...มหาโจรองคฺลิมาลเงื้อดาบอาบเลือดหมายฟาดฟันพระพุทธเจ้าให้ตายในดาบเดียวเพื่อนี้ครบพัน...ปราชญ์ต่างลัทธิขอทำไถ่ว่าทะกับพระพุทธเจ้าด้วยสำนวน ‘หิ้งห้อยหรือริหาญกล้ามาแข่งแสงตะวัน..’ พญานาคนิรมิตกายให้ใหญ่โตเป็นหมอกควันบังแสงเดือนแสงตะวันหมดสิ้น..ท้าวมหาพรหมยืนยันทศนตนะว่าทุกสิ่งเป็นอัตตา ซึ่งตรงข้ามกับคำสอนของพระพุทธเจ้าโดยสิ้นเชิง...ไฟร้อนระอุเช่นนี้ พระพุทธเจ้าทรงใช้พุทธวิธีดับร้อนอย่างไรหนอ.. หนังสือ ธรรมะดับร้อน ประกอบด้วย

๑. ทรงชนะพญามารด้วยปรีชาญาณอันยอดเยี่ยม
๒. ทรงชนะอาฬวกยักษ์ด้วยพุทธวิธี ‘อ่อนหย่นชนะแข็งกร้าว’
๓. ทรงชนะพญาช้างนาฬาคีรีด้วยเมตตาอนุภาพ
๔. ทรงชนะมหาโจรองคฺลิมาลด้วยปาฏิหาริย์แห่งปัญญา
๕. ทรงชนะแผนนาริพิฆาตโดยใช้ความสงบสยบความเคลื่อนไหว
๖. ทรงชนะสังกปรราชญ์ผู้มีตบอดด้วยดวงประทีปคือปัญญา
๗. ทรงชนะพญานาคผู้ทรงฤทธิ์ด้วยฤทธิ์แห่งธรรม
๘. ทรงชนะพกพรหมผู้เห็นว่าสรรพสิ่งเป็นอัตตาด้วยปัญญาธิคุณ

๕) ธรรมะสบายใจ

หนังสือ ‘ธรรมะสบายใจ’ เล่มนี้ ได้บรรยายถึงเคล็ดลับความสุขที่สร้างได้ด้วยลมหายใจของเรา เปลี่ยนความคิด ปรับทัศนคติ มุมมองใหม่ ให้พบกับความสุขแท้ ทำชีวิตประจำวัน หน้าที่การงานให้ควบคู่ไปกับความผ่อนคลายสบายใจ

๖) ธรรมะบันดาล

บุคคลใดที่มีธรรมะอยู่ในหัวใจ และนำธรรมะที่ตนมีนั้น มาปรับใช้กับชีวิตและหน้าที่ การงานของตน บุคคลนั้นก็จะประสบความสำเร็จในชีวิต หากคำตอบของบุคคลเหล่านั้นที่ใช้ ธรรมะเป็นแรงบันดาลใจให้ก้าวไปข้างหน้าและเป็นพลังฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ได้จากหนังสือ ‘ธรรมะบันดาล’ เล่มนี้

๗) สบตากับความตาย

รวมบทความของการมองโลกอย่างเข้าใจของ ว. วชิรเมธี ซึ่งจะช่วยให้คุณให้พร้อม เผชิญหน้าอย่างรู้ทันเพราะวันพรุ่งนี้อาจเป็นวันสุดท้าย ท่านผู้เขียนได้บรรยายเรื่องการรู้เท่าทัน ธรรมชาติของความตาย มองว่าความตายเป็นเพียงแค่ขั้นตอนการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลง ชีวิต ไม่จำเป็นต้องหวาดกลัว ไม่จำเป็นต้องหลบหนี เพราะสิ่งนี้มีอยู่คู่กับตัวเรามาตั้งแต่เกิด เมื่อ เราไม่กลัวความตายแล้ว ชีวิตน่าจะทำอะไรได้อีกมากมาย เป็นเรื่องของการใช้ชีวิตให้ดีที่สุด ไม่ ประมาท เป็นการนำเอาสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวมาเป็นธรรมะสอนใจให้เห็นคุณค่าของการมีชีวิต ถ่ายทอดด้วยเนื้อหาที่อ่านสบายได้ทั้งความเพลิดเพลิน คติสอนใจ และทำให้เข้าใจธรรมชาติของ ชีวิตได้เป็นอย่างดี ‘เมื่อเรารู้ว่าต้องตาย แล้วจะไม่กลัวตายอีกต่อไป’ สารบัญ ประกอบด้วย

- รู้ทันธรรมดา
- สบตากับความตาย
- ผีกับความตายมาพราก
- ประวัติผู้เขียน

๘) ธรรมะศักดิ์สิทธิ์

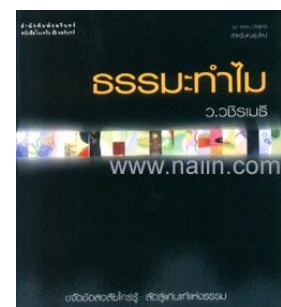
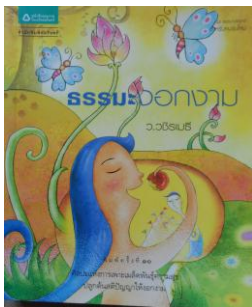
ตั้งแต่เด็ก ๆ คนไทยเรามักถูกสอนให้เชื่อโดยไม่ต้องสงสัยทั้งจากพฤติกรรมผู้ใหญ่ที่ แสดงให้เด็กดูอยู่ทุกวัน คำกล่าวที่ใช้แก้ตัวของผู้ใหญ่ ‘ไม่เชื่ออย่าลบหลู่’ เด็ก ๆ ทุกคนต่างก็ สงสัยใคร่รู้ อยากรู้ อยากเห็น อยากเข้าใจ เมื่อเจอคำนี้เข้าไปต้องเงิบ มองตาปริบ ๆ สุดท้ายก็ ต้องไหลรวมไปกับกระแสความเชื่อของผู้ใหญ่ในที่สุด คำถามที่ลงท้ายด้วยคำว่า ‘ทำไม อย่างไร เพราะอะไร’ ของเด็กจึงหายไปตามกาลเวลา เมื่อโตขึ้นก็กลายเป็นผู้ใหญ่ที่เชื่อคนง่าย ง่ายจน ปลุกฝังความเชื่อนี้ให้กับเด็กรุ่นใหม่ต่อไป ถึงเวลาที่เราจะเปลี่ยนจาก ‘ไม่เชื่ออย่าลบหลู่’ มาเป็น ‘ไม่เชื่อต้องศึกษา ไม่มีปัญญาต้องเรียนรู้’ ว. วชิรเมธี ผู้เขียนหนังสือ ‘ธรรมะศักดิ์สิทธิ์’ เล่มนี้ ได้รวบรวมผลงานเขียนของท่านจากหนังสือเล่มต่าง ๆ ในประเด็นเกี่ยวกับ ความเชื่อ การทำบุญ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และกฎแห่งกรรม เพื่อแสดงให้เห็นว่า ท่านผู้เขียนมีเจตนารมณ์แน่วแน่ที่จะให้ เปลี่ยนสังคมจากความเชื่อมลายายมาใช้ปัญญาพิจารณาทุก ๆ สิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว

๙) ธรรมะทอรั้ก

มีเนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่ตอนเริ่มรัก ตัดสินใจแต่งงานครองคู่อยู่กับคนรัก การทำความเข้าใจกันและกันเมื่อมีความเห็นแตกต่าง และการพัฒนารักไปสู่จุดหมายที่ยิ่งใหญ่กว่า อ่านแล้วจะเห็นความรักในมุมมองที่สวยงาม แปลก และแตกต่างจากเดิมมากขึ้น และจะเห็นว่าธรรมะสามารถทอรั้กให้ยืนยงมั่นคงได้จริง ๆ ด้วย

๑๐) คนสำราญงานสำเร็จ

งานเขียนของ ว. วชิรเมธี ได้นำเสนอให้มนุษย์งานอย่างเรา ๆ ท่าน ๆ ได้เปลี่ยนมุมมองใหม่ ให้มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน เห็นความสำคัญของงาน เพื่อที่คุณจะได้ไม่ต้องเป็นสมาชิกชมรม คนเกลียดเช้าวันจันทร์รักเย็นวันศุกร์อีกต่อไป แถมยังมีการสอดแทรกการนำธรรมะเข้ามาใช้ ได้อย่างแนบเนียนโดยไม่น่าเบื่ออีกด้วย พระท่านว่า การจะทำการสิ่งใด ๆ ให้ประสบความสำเร็จนั้น ใช่ว่าเพียงแต่จะอาศัยความสามารถเพียงอย่างเดียว ในภาวะทางด้านจิตใจของผู้สร้างสรรค์ผลงานนั้น ก็มีส่วนร่วมด้วยเช่นกัน ดังที่คำโบราณท่านเคยกล่าวไว้ว่า..ใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว..คนเราถ้าหากมีใจรักชอบในสิ่งที่ทำ การจะทำการใด ๆ ก็คงจะประสบความสำเร็จได้ไม่ยาก การที่จะเริ่มต้นทำงานชิ้นใด ๆ นั้น จำเป็นที่จะต้องมีความมีสติ เพราะสติทำให้เราตระหนักและรับรู้ตนเองอยู่ตลอดเวลา ณ ปัจจุบัน ขณะนี้เรากำลังทำอะไรอยู่ และสติก่อให้เกิดสมาธิ และสมาธิก็ก่อให้เกิดปัญญาและเมื่อเรามีปัญญาก็สามารถสร้างสรรค์ผลงานชิ้นใหม่ ๆ ได้อย่างดีมีคุณภาพและมีจรรยาบรรณ โดยท่านยกตัวอย่างเป็นข้อ ๆ เพื่อให้เห็นภาพชัด

๑๑) ธรรมะงอกงาม

ศิลปะแห่งการเพาะเมล็ดพันธุ์ความสุข ปลูกต้นสติปัญญาให้งอกงาม ว. วชิรเมธีเขียนหนังสือ 'ธรรมะงอกงาม' เล่มนี้ เติมไปด้วยเนื้อหาธรรมะที่เป็นประโยชน์และข้อคิดดี ๆ มากมาย เป็นธรรมะประยุกต์ที่ผู้อ่านสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ด้วยสำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย พร้อมภาพประกอบที่สวยงาม มีสารบัญ ประกอบด้วย

เมล็ดพันธุ์ ๑ กระตุ่นจิตสะกิดใจ

เมล็ดพันธุ์ ๒ พุทธิปัญญาจากภายใน

เมล็ดพันธุ์ ๓ แม่แบบของความสำเร็จ

เมล็ดพันธุ์ ๔ เข้าใจภาษาจากใจเรา

เมล็ดพันธุ์ ๕ ปลอ่ยวางความว่างเปล่า

เมล์ดพันธุ์ ๖ ครรลองของคนอวดดี

เมล์ดพันธุ์ ๗ พระคุณนี้ไม่มีลื้ม

๑๒) ธรรมะน้ำเอก

หนังสือ ‘ธรรมะน้ำเอก’ นำเสนอความเป็นอัจฉริยะของ ว. วชิรเมธี ซึ่งนอกจากท่านจะเป็นพระนักคิด นักเขียน และนักเทศน์ ที่ใคร ๆ ก็ชอบฟัง ท่านยังเป็นกวีที่สามารถแต่งกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ซึ่งบทกวีของท่านได้เขียนขึ้นต่างกรรมต่างวาระกันไป เมื่อนำมาเรียงร้อยเข้ากับ ความเรียงคัดสรรที่ยอดเยี่ยมระดับ ‘เพชรน้ำเอก’ ก็ทำให้หนังสือเล่มนี้มีความน่าสนใจ และ น่าศึกษาไม่แพ้เล่มอื่น ๆ ของท่านเช่นกัน มีสารบัญ ประกอบด้วย

ภาค ๑ สร้างสรรค์วรรณศิลป์

ภาค ๒ คุณธรรมนำการศึกษา

ภาค ๓ อนุสาวรีย์แห่งชีวิต

ภาค ๔ อุปสรรคคือยาวิเศษ

ภาค ๕ คู่รัก ทอรัก

ภาค ๖ คิดบวก ชีวิตบวก

ภาค ๗ ภูเขาขวางปัญญา

ภาค ๘ มารดาของแผ่นดิน

ภาค ๙ ครู คือผู้สร้าง

ภาค ๑๐ ปลายทางชีวิต

๑๓) ธรรมะคลายใจ

หนังสือ ‘ธรรมะคลายใจ’ มีลักษณะเช่นเดียวกันกับการตอบปัญหาของ ว. วชิรเมธี นั่นคือท่านได้ตอบปัญหา ไขข้อข้องใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่มีผู้สงสัยเขียนมาถามทั้งเรื่องการ ทำงาน ครอบครัว ความรัก การพลัดพราก สังคม และการเมือง ซึ่งทุกคำตอบนั้นแฝงไปด้วย ปัญญาที่เฉียบคม และล้วนเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตจริงทั้งสิ้น เดิมนั้นคำถามคำตอบ ทั้งหมดเคยตีพิมพ์ในคอลัมน์ ‘คลายใจ’ ของนิตยสาร "แพรว" ซึ่งก็ได้รับความนิยมจากผู้อ่าน อย่างล้นหลาม สารบัญ ประกอบด้วย

๑. ทำเงินหรือทำงาน

๒. มีรักหรือมีทุกข์

๓. ยอดสุดหรือสุดยอด

๔. พ่อแม่หรือแค่ผู้ให้กำเนิด

๕. พลัดพรากหรือจากนิรันดร์

๖. พัฒนาหรือบ้าอำนาจ

๗. ศรัทธาหรือโง่งมมาย

๘. ยึดถือหรือปล่อยวาง

หนังสือเล่มนี้เล่าถึงการตอบคำถามปัญหาของ ว. วชิรเมธี ที่เคยตีพิมพ์ในนิตยสาร ‘แพรว’ ซึ่งได้รับความนิยมจากผู้อ่านอย่างมาก

๑๔) ธรรมะทำไม

หนังสือชื่อ ธรรมะทำไม โดย ว. วชิรเมธี เป็นหนังสือรวบรวมข้อเขียนจากการที่ท่านได้รับจากจดหมายของบุคคลต่าง ๆ ที่ส่งมา เพื่อสอบถามถึงแนวทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ของชีวิต โดยใช้หลักธรรมเป็นคำถามปกติที่คนสงสัย เช่น ทำไมเวลาทำสังฆทานต้องใช้ถังเหลือง ทำไมเราต้องกรวดน้ำ ทำไมต้องถวายข้าวพระพุทธรูปเวลาทำบุญ ไปจนถึงคำถามถึงปัญหาที่หนักหน่วงกับผู้ประสบ เช่น ทำไมบุตรของตนต้องตายก่อนวัยอันควร ปัญหาหัวใจ และอื่น ๆ อ่านแล้วทำให้รู้ได้ว่า ธรรมะสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาทุกอย่างได้ดีและมีประสิทธิภาพจริง ๆ อยู่ที่เราจะเปิดใจยอมรับทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นและวิธีแก้ปัญหานั้น ๆ หรือไม่

สำนักพิมพ์อมรินทร์ฯ เป็นผู้ริเริ่มจัดทำหนังสือธรรมะรูปเล่มแปลกตา จนได้รับการกระแสดอรับอย่างดี ทำให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของธรรมะอินเทรนด์ ได้มีการนำรูปแบบขนาดเล่มของหนังสือที่ประสบความสำเร็จในการออกแบบ ขนาดรูปเล่มที่เหมาะสมกับการอ่าน ส่วนภาพหน้าปก และภาพประกอบภายในมีความแตกต่างฉีกแนวจากหนังสือธรรมะทั่ว ๆ ไป เพราะใช้สีสดใสหลากหลาย เป็นภาพวาดแนวน่ารัก คล้ายกับภาพที่ปรากฏตามหนังสือนิทานหรือหนังสือการ์ตูน ดูนีชีวิตชีวาสดชื่น หากดูเผิน ๆ อาจไม่ทราบว่าเป็นหนังสือธรรมะ ด้วยหน้าตาที่พลิกโฉมวงการหนังสือธรรมะเช่นนี้

กระดาษที่สำนักพิมพ์อมรินทร์ เลือกใช้เป็นกระดาษถนอมสายตา (Green Read) เทคนิคการพิมพ์ การดัดคำโปรย การทำตัวหนา เหล่านี้ สามารถสร้างความแตกต่างให้กับรูปเล่มของหนังสือธรรมะได้ชนิดที่หลุดจากกรอบเดิม มีที่มาจากสำนักพิมพ์อมรินทร์วางกลยุทธ์ในการจัดทำหนังสือธรรมะ และกำหนดกลุ่มเป้าหมายแตกต่างไปจากเดิม กล่าวคือ สำนักพิมพ์ต้องการขยายกลุ่มเป้าหมายของผู้อ่านหนังสือธรรมะให้สามารถอ่านได้ทุกช่วงวัย ทั้งวัยรุ่น วัยทำงาน และผู้สูงอายุ ซึ่งออกแบบรูปเล่มที่ทันสมัย สดใส จนกลายเป็นการพลิกมิติใหม่ของหนังสือธรรมะ และเป็นเอกลักษณ์ของหนังสือธรรมะของสำนักพิมพ์อมรินทร์

ภาพประกอบ หรือภาพหน้าปก การออกแบบ เกิดขึ้นจากความคิดที่ต้องการพลิกมิติใหม่ของหนังสือธรรมะให้แตกต่างจากที่มีอยู่เดิม คือจากเดิม ธรรมะจะเป็นภาพเป็นรูปของพระตามหน้าปก สำนักพิมพ์จึงมาคิดว่า เป็นไปได้มั้ยว่าไม่ต้องเชิดชูที่ตัวบุคคล แต่ว่าเน้นนำเสนอธรรมะหรือแก่นสารที่ปรากฏไปในเล่ม เพราะฉะนั้น หน้าปกจะเน้นไปที่รูปแบบที่แตกต่างและมีสีสันที่สวยงาม เพราะนอกจากอยากให้ผู้อ่านหรือผู้ใหญ่อ่านแล้ว ก็อยากให้เด็กวัยรุ่นอ่านด้วย ก็เลยออกมาแบบแนวสีลูกกวาด ในส่วนของภาษาที่ปรากฏในงานของท่านทั้งปกภาพประกอบ สีสัน ขนาด ตัวอักษร การจัดสรรหน้ากระดาษ ขนาดรูปเล่ม ล้วนเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้งานของท่านน่าสนใจและมีความแตกต่างจากหนังสือธรรมะอื่นซึ่งมักปรากฏเป็นรูปถ่ายหรือรูปวาดพระพุทธรูป พระสงฆ์ หรือบางเล่มก็ใช้ภาพวิวทิวทัศน์เป็นภาพปกและภาพประกอบ

ภายใน ซึ่งไม่น่าดึงดูดใจสำหรับผู้อ่านที่เป็นวัยเด็กหรือวัยรุ่น เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้หนังสือธรรมะกับผู้อ่านมีช่องว่างที่ห่างกันมากขึ้น

นอกจากนี้ หนังสือธรรมะ ว. วชิรเมธียังได้มีการจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์อื่น ๆ ด้วย เช่น สำนักพิมพ์ปรามณ สำนักพิมพ์มติชน สำนักพิมพ์เวิร์คพอยท์ ดังนี้

หนังสือท่าน ว. วชิรเมธี โดยสำนักพิมพ์ ปรามณ

สำนักพิมพ์ ปรามณ พับลิชชิง จำกัด เป็นสำนักพิมพ์น้องใหม่ที่มุ่งมั่นทำงานผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ภายใต้ปรัชญา ‘การอ่านคือลมหายใจ’ เมื่อตั้งสำนักพิมพ์ได้รับความกรุณาจาก ว. วชิรเมธีอนุญาตให้นำต้นฉบับมาจัดพิมพ์

๑) รู้ก่อนตาย ไม่เสียดายชาติเกิด

หนังสือเล่มนี้ ว. วชิรเมธี กล่าวว่า ‘หากกล่าวอย่างถึงที่สุด ชีวิตกับความตายเป็นเรื่องของคุณ ในเมื่อเราไม่สามารถแยกชีวิตกับความตายเป็นต่างหากจากกันโดยเอกเทศ ความตายจึงไม่ใช่เรื่องน่ากลัว เป็นเรื่องควรเรียนรู้ ต่างหาก’ คำกล่าวของ ว. วชิรเมธี ที่แสดงถึงแนวคิดอันลึกซึ้งเกี่ยวกับความตาย ในหนังสือเล่มนี้ ท่านได้อรรถาธิบายอย่างง่ายเพื่อให้เข้าใจ คำสอนของพระพุทธเจ้าในบทเรียนเรื่อง มรณานุสติ ซึ่งเป็นบทเรียนที่มีเอาไว้ให้พุทธศาสนิกชนเรียนเรื่องความตายอย่างสมบูรณ์ และมีทัศนคติต่อความตายอย่างถูกต้อง พระพุทธองค์ทรงสอนให้เผชิญกับความตายอย่างสันติ ด้วยการมีสติพิจารณาความตายอยู่เสมอ และเมื่อเข้าใจความตาย ก็จะทำให้สามารถดำรงอยู่อย่างมีความสุข ในพระพุทธศาสนาจึงมีหลักอยู่ว่าเรียนเรื่องความตายไม่ใช่เพื่อกลัวตายและหนีตาย แต่เรียนเพื่อมีชีวิตสุขสบายและสันติ หนังสือแบ่งออกเป็น ๒ ภาค ได้แก่ ภาคแรก ปัญหาของพระยามิลินทร์ ว่าด้วยการตายแล้วเกิดใหม่ ภาคที่สอง ปัญหาของพระเจ้าปายาสี โลกหน้า เทวดา บุญ บาป กฎแห่งกรรมมีจริงหรือไม่ ความน่าสนใจในพุทธธรรมว่าด้วยความตาย เพื่อให้สามารถเข้าใจหลักในการดำเนินชีวิตอย่างลึกซึ้ง

๒) คิดถูก โปร่งใส ใจสูง

หนังสือธรรมะ เรื่อง ‘คิดถูก โปร่งใส ใจสูง’ เป็นวิธีคิดอีกชุดหนึ่ง ที่ ว. วชิรเมธีผู้เขียนอยากนำเสนอสู่สังคมไทย เพื่อชี้ให้เห็นว่าหลังจากเปลี่ยนทุกอย่างมาหมดแล้ว หากเราลองเปลี่ยนวิธีคิดดู สังคมไทยของเราก็จะมีโฉมหน้าเป็นอย่างไร อย่างไรก็ตามเนื่องจากผลงานเล่มนี้เกิดจากการเรียบเรียงบทปาฐกถาที่แสดงไว้ต่างกรรมต่างวาระและต่างปี ดังนั้นจึงอาจจะยังขาดความสมบูรณ์อยู่บ้างในบางแง่มุม แต่ถึงกระนั้น ว. วชิรเมธีก็ยังหวังอยู่ว่าเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้

คงจะมีค่าพอที่จะช่วยจุดประกายให้ได้มองเห็น ‘ความสำคัญของความคิด’ และเกิดแรงบันดาลใจในการที่จะเปลี่ยนวิถีคิดของสังคมไทยได้บ้าง แม้จะเป็นส่วนเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ก็ยังดีกว่าการฝากความหวังเอาไว้กับการพยายามเปลี่ยนดวงเมืองไทย

๓) เรียนรู้ทุกข์ ได้สุขเป็นกำไร

หนังสือธรรมะเรื่อง ‘เรียนรู้ทุกข์ ได้สุขเป็นกำไร’ เป็นหนังสือแนะแนวทางการพลิกทุกข์ให้เป็นสุขด้วยปัญญา หากเรามีทัศนคติที่ดีต่อชีวิต ต่อให้ต้องย่ำแย่สักเพียงใด ชีวิตก็ต้องมีความสุขรสหวานให้เราได้ลิ้มลองเป็นกำไรชีวิตเสมอ หนังสือเล่มนี้ ว. วชิรเมธีได้ชี้ให้เห็นธรรมชาติของความทุกข์ ยอมรับด้วยสติและปรับเปลี่ยนให้เป็นความสุขได้ด้วยปัญญา แล้วความทุกข์ก็จะทำอะไรเราไม่ได้

๔) พระอรหันต์ อยู่ที่ไหน

หนังสือธรรมะ เรื่อง ‘พระอรหันต์ อยู่ที่ไหน’ กล่าวถึงสมัยพุทธกาล ผู้ที่บรรลุธรรมสำเร็จเป็นพระอรหันต์หลังจากได้ฟังธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นมีจำนวนมาก ดังที่ปรากฏในธรรมบทและพระไตรปิฎก การบรรลุเป็นพระอรหันต์นั้น ฟังดูเหมือนเป็นเรื่องง่ายตายเพราะเพียงแค่ได้ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้า จากนั้นปฏิบัติธรรมอีกไม่กี่วันก็ได้บรรลุถึงขั้นอหัตตผลแล้ว โดยความจริงท่านเหล่านั้นกว่าจะมาถึงจุดนี้ได้สั่งสมความรู้ ความสามารถ และบารมีต่าง ๆ มาแล้วมากมายหลายหมื่นชาติ ปัจจุบันมีคนมากมายที่พยายามแสวงหา ‘พระอรหันต์’ ทั้งด้วยความศรัทธา เพื่อเรียนรู้วัตรปฏิบัติและคำสอนของท่าน เพื่อนำมาปฏิบัติให้เกิดผลดีกับตัวเอง บางคนก็แสวงหาเพียงเพราะต้องการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พระอรหันต์แท้ ท่านไม่เคยป่าวประกาศว่าท่านเป็นพระอรหันต์ เราต้องแสวงหาและค้นพบด้วยตนเอง หนังสือเล่มนี้ ว. วชิรเมธีได้ชี้แนะให้เราเห็นว่า พระอรหันต์นั้นมีจริง แต่การจะพิสูจน์ว่าท่านเป็นใคร อยู่ที่ไหนบ้างนั้นต้องพิจารณาด้วยปัญญาให้ถี่ถ้วน สำคัญที่สุดคือพระอรหันต์นั้นอยู่ไม่ไกลไม่ไกลแม้แต่ในบ้านของเราก็มี และควรให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ ด้วย

หนังสือ ว. วชิรเมธี โดยสำนักพิมพ์มติชน และสำนักพิมพ์เวิร์คพอยท์

๑) ตะแกรงร้อนทอง

หนังสือ ว. วชิรเมธี โดยสำนักพิมพ์มติชน หาคำตอบให้ชีวิตกับงานเรียบเรียงชุด ‘เราถาม - พระพุทธเจ้าตอบ’ รวบรวมมาจากคอลัมน์ตะแกรงร้อนทอง โดย ว. วชิรเมธี เคยตีพิมพ์ในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ และเพิ่มเนื้อหาใหม่ล่าสุด จุดเด่นคือการตั้งข้อสงสัยทั้งในแง่มุมของ

หลักธรรมในพุทธศาสนาชั้นสูง เช่น ยิ่งกว่าโคลัมบัส ยิ่งกว่าไอน์สไตน์มาตรฐานของการเป็นพระอรหันต์ เหตุแห่งการเวียนว่ายตายเกิด ฯลฯ และคำถามร่วมสมัยที่น่าสนใจ เช่น เสพข่าวสารอย่างไรในยุคไอที จุดจบของทุนนิยมดึกดำบรรพ์ ผู้นำกับชะตากรรมของสังคม การล้างบาปด้วยน้ำมนต์ ฤกษ์ยามยามดีมีจริงหรือไม่? ฯลฯ

๒) ธรรมา คำขึ้น

หนังสือ ว. วชิรเมธี โดยสำนักพิมพ์เวิร์คพอยท์ เป็นการรวบรวมบทความจากคอลัมน์ ‘ธรรมะกับอาชีพ’ ในนิตยสารแก๊งซี่ง ว. วชิรเมธี เขียนประจำติดต่อกันกว่าสองปี เมื่อนำมารวมเป็นเล่มนี้ จะเห็นว่าธรรมะของพระพุทธเจ้านั้นเป็นต้นตำรับฮาว ทู (How To) เป็นของดีและมีอยู่ในทุกสิ่ง ทุกที่ ทุกอาชีพ ทันสมัยและใช้ได้ผลเป็นจริงเสมอ เป็นทุนทรัพย์ที่ปฏิบัติประจำใจแล้วไม่มีจน ไม่จำเพาะว่าคุณจะประกอบอาชีพอะไร แต่เมื่อธรรมะมาอยู่ในใจ ความดี ความงาม ความน่าเชื่อถือย่อมเป็นแบรนด์ที่สร้างความประทับใจไปทุกเส้นทางไม่ว่าสุดท้ายจะเป็นอะไร กลุ่มเป้าหมายเป็นใคร ธรรมะเป็นของพิเศษเช่นเดียวกับความรัก ยิ่งแจกยิ่งเพิ่ม รวยแล้วก็ยิ่งรวยได้อีกไม่มีที่สิ้นสุด

สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือธรรมะของ ว. วชิรเมธี ท่านตระหนักเป็นอย่างดีว่าการอ่าน คือ เครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนาคนและเป็นจุดตั้งต้นของการพัฒนาทุกสิ่งทุกอย่าง การอ่านสร้างคนให้เป็นตัวเป็นตน เป็นคนที่มีคุณค่าขึ้นมาได้ฉับใด ทางสำนักพิมพ์ก็ปรารถนาจะเห็นการอ่านสร้างคนรุ่นใหม่ในทำนองเดียวกัน น่ายินดีเป็นอย่างยิ่งที่เมื่อแรกตั้งสำนักพิมพ์ (ปราณ) พวกเราได้รับความกรุณาจากท่าน ว. วชิรเมธี ภิกษุผู้เป็นปราชญ์ร่วมยุคสมัยได้มอบผลงานของท่านให้นำมาจัดพิมพ์ โดยที่ท่านเองไม่เรียกร้องค่าตอบแทนเป็นผลประโยชน์อย่างที่ท่านนิยมทำกันในแวดวงธุรกิจ ขอเพียงแต่จัดพิมพ์ผลงานนั้น ๆ ให้มีคุณภาพ และเคารพต้นฉบับ พร้อมทั้งมีการขออนุญาตจากท่านอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ดังที่ท่านขอจากทางสำนักพิมพ์

นอกจากเรื่องดังกล่าวแล้ว ก็มีเพียงหนังสือจำนวนหนึ่งที่ทุกสำนักพิมพ์จะต้องจัดพิมพ์ถวายท่านเพื่อ ‘แจกเป็นธรรมทาน’ ให้แก่พุทธศาสนิกชนและแจกไปยังสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ ว. วชิรเมธี มีเมตตาอย่างนี้เสมอ และกับสำนักพิมพ์อื่น ๆ ด้วย จนเป็นเหตุให้ในเวลานี้ มีสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ที่จัดพิมพ์งานของท่านเกินสิบสำนักพิมพ์แล้ว (ไม่นับรวมสำนักพิมพ์ในต่างประเทศที่ขอแปลผลงานของท่านออกสู่ภาษาของประเทศนั้น ๆ) ว. วชิรเมธี ได้มอบต้นฉบับในลักษณะ ‘ให้เปล่า’ และให้จัดพิมพ์ตามเงื่อนไขดังกล่าว

สื่อสิ่งพิมพ์ นอกจากหนังสือธรรมะ แล้ว ท่านยังแต่งหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา มัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ และหนังสือการ์ตูนสอนธรรมะด้วย

ผลงานหนังสือธรรมะที่ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ แปลโดย นพมาศ แวหวงส์

Anger Management (ธรรมะหลับสบาย)

Looking Death in the Eye (สบตากับความตาย)

Love Management (ธรรมะทอรั้ง)

Mind Management (ธรรมะสบายใจ)

Happiness is Here and Now (โม่งยามแห่งความสุข)

Nibbana in Daily Life (นิพพานระหว่างวัน)

Dharma at Dawn (ธรรมะรับอรุณ)

Dharma at Night (ธรรมะราตรี)

Miracle of Sufferings (ความทุกข์มาโปรด ความสุขไปรยปราย)

มีผลงานที่ได้รับการแปลเป็นภาษาเกาหลี คือ ผลงานธรรมะนิพนธ์ภาคภาษาเกาหลี โดยเรียบเรียงเนื้อหาใหม่จากธรรมะนิพนธ์ ๔ เรื่อง ได้แก่ ธรรมะหลับสบาย ธรรมะทอรั้ง ธรรมะสบายใจ และสบตากับความตาย

ผลงานที่ได้รับการแปลเป็นภาษาญี่ปุ่นคือผลงานธรรมะนิพนธ์เรื่อง ธรรมะหลับสบาย

ผลงานที่ได้รับการแปลเป็นภาษาสเปน คือ ผลงานธรรมะนิพนธ์ เรื่อง ธรรมะหลับสบาย สบตากับความตาย และธรรมะทอรั้ง

ผลงานที่ได้รับการแปลเป็นภาษาจีน คือผลงานธรรมะนิพนธ์ เรื่อง ธรรมะหลับสบาย

ผลงานที่ได้รับการแปลเป็นภาษาอินโดนีเซีย คือ ผลงานธรรมะนิพนธ์ เรื่อง ธรรมะสบายใจ และนิพพานระหว่างวัน

สรุปการเผยแผ่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี ผ่านสื่อสารมวลชนประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ท่านได้ถ่ายทอดพุทธธรรมผ่านการประพันธ์หนังสือธรรมะซึ่งได้รับความนิยมอย่างสูง จากยอดการพิมพ์เข้าถึง ๒๐-๓๐ ครั้ง การเป็นหนังสือยอดนิยมติดอันดับหนังสือขายดี (Best Seller) ทุกครั้งที่มีการออกหนังสือธรรมะเล่มใหม่ทำให้ทั้งผู้สนใจธรรมและผู้ไม่สนใจธรรมได้อ่าน ท่านสามารถอธิบายธรรมได้อย่างแจ่มแจ้งชัดเจน ก่อให้เกิดกระแส ‘ธรรมะอินเทอร์เน็ต’ ที่รู้จักกันในชุดธรรมะประยุกต์ อาทิ ธรรมะติดปีก ธรรมดัดจริต ธรรมะหลับสบาย ธรรมะบันดาล โดยผลงานนิพนธ์มากกว่า ๖๐ เล่ม หลายเล่มแปลเป็นภาษาอังกฤษ จีน สเปน ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย ศรีลังกา ท่านเป็นพระนักเขียน นักเทศน์ที่โดดเด่นในยุคสมัยนี้ เป็นผู้พลิกโฉมวงการธรรมะให้สามารถเข้าถึงผู้อ่านหนังสือธรรมะได้อย่างทั่วถึง ความคิดที่ว่าธรรมะอยู่ในความสนใจเฉพาะผู้สูงอายุจึงไม่เป็นจริงอีกต่อไป เพราะทุกวันนี้ธรรมะได้เข้าสู่กระแสความสนใจของผู้คนหลายช่วงวัย และอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระแสความนิยมการอ่านหนังสือธรรมะที่เดิมเป็นหนังสือที่น่าเบื่อไม่ชวนติดตามกลายเป็นหนังสือที่ได้รับความนิยมอย่างสูง อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนรูปแบบการถ่ายทอดธรรมะให้มีความน่าสนใจมีสีสันชวนติดตามมากขึ้น จากเดิมที่การถ่ายทอดเรื่องราวธรรมะจะถูกถ่ายทอดด้วยวิธีการและลีลาที่ไม่สามารถดึงดูดใจผู้อ่านผู้ฟังได้

๓.๑.๒ สื่อโทรทัศน์

การเผยแพร่ธรรมของท่าน ว. วชิรเมธี ผ่านสื่อสารมวลชนประเภทสื่อโทรทัศน์ ปรากฏในรายการโทรทัศน์รายการ ‘เข้านี้ที่หมอชิด’ ช่วงรายการประจำที่ท่าน ว. วชิรเมธี ออกอากาศ คือ ‘รายการคัมภีร์ธรรมประจำวันกับท่าน ว. วชิรเมธี’ ออกอากาศทุกวันจันทร์ถึง ศุกร์ทางช่อง ๗ เวลา ๗.๒๐ น. ระยะเวลาออกอากาศทั้งสิ้น ๑ นาที การที่ “รายการคัมภีร์ธรรมประจำวันกับท่าน ว.วชิรเมธี ต้องทำให้สั้นด้วยเวลา ๑ นาที เนื่องจากเวลาในสื่อโทรทัศน์นั้นมีเวลาจำกัด ด้วยราคาของการผลิตและถ่ายทำที่สูงกว่าการสร้างสื่อประเภทอื่น และเนื่องจากทีมงานการผลิตรายการคัมภีร์ธรรมประจำวันกับท่าน ว.วชิรเมธี ต้องการผลิตรายการธรรมะรูปแบบใหม่ที่มีความคิดสร้างสรรค์ แตกต่างไปจากรายการธรรมะรูปแบบเดิม ฉะนั้น รายการคำคมประจำวันจึงมีวิธีการเผยแพร่ธรรมะที่เป็นลักษณะเฉพาะสื่อสารมวลชนประเภทสื่อโทรทัศน์ เช่น เปิดประเด็นทางธรรมด้วยคำถาม อธิบายขยายความเป็นข้อ ๆ ปิดท้ายด้วยคติคำคม และการแทรกภาพและกราฟฟิก ท่านมีวิธีการเผยแพร่ธรรมะที่เป็นลักษณะเฉพาะสื่อสารมวลชนประเภทสื่อโทรทัศน์ ๑) เปิดประเด็นด้วยคำถาม ๒) อธิบายขยายความโดยจำแนกเป็นหัวข้อ ๓) ปิดเรื่องคติธรรมด้วยคำคม ๔) องค์ประกอบอื่น ๆ ดังนี้

๑) เปิดประเด็นด้วยคำถาม

การเผยแพร่ธรรมของท่าน ว.วชิรเมธี ในสื่อสารมวลชนประเภทโทรทัศน์ มีการเปิดประเด็นเพื่อนำเข้าสู่ธรรมะด้วยลักษณะของคำถาม ซึ่งมีรูปแบบเฉพาะปรากฏในลักษณะเด่นมักเป็นคำถามที่คนส่วนมากอยากรู้ และเป็นคำถามที่ท่านมักจะถูกลถามเมื่อไปบรรยายธรรม หรือได้มีโอกาสแสดงธรรม ก็มักจะพบคำถามที่คนโดยมากสงสัยเสมอ ท่านจึงรวบรวมคำถามเหล่านั้นมาเผยแพร่ธรรมะให้ทราบโดยทั่วกันผ่านสื่อโทรทัศน์ อาทิ

‘การแอบรักคนมีเจ้าของผิดหรือไม่ ถ้าผิดเราจะมีวิธีตัดใจอย่างไร’

เรื่องนี้พระพุทธองค์ทรงตอบเอาไว้ว่า ถ้าเราไปละเมิดคนที่มียกขณิก ๔ ประการต่อไปนี้เป็น (๑) เขาเป็นคนที่มียกขณิก (๒) เรารู้อยู่แล้วว่าเขาเป็นเจ้าของ (๓) มีจิตที่ละเมิด (๔) เราลงมือละเมิดสำเร็จ ถ้าทำครบทั้ง ๔ ประการถือว่าเราไปรักคนที่มีเจ้าของ และทำผิดแน่นอน วิธีทำใจอาจตามอยากจะสรุปลง ๆ ให้จำกันไว้ว่า ‘สุขจากการละเมิดคนมีเจ้าของเป็นของชั่วคราว แต่ให้ความปวดร้าวที่แสนยาวนาน’^๔

๒) อธิบายขยายความโดยจำแนกเป็นหัวข้อ

การอธิบายขยายความโดยการจำแนกเป็นหัวข้อ เป็นลักษณะเด่นที่สำคัญที่พบในเผยแพร่ธรรมของท่าน ว. วชิรเมธี ในสื่อสารมวลชนประเภทโทรทัศน์ ท่านจะนำธรรมะที่ต้องการ

^๔ว. วชิรเมธี รายการโทรทัศน์ ชุด ‘คำคมประจำวันกับท่านว. วชิรเมธี, สิริลักษณ์ ศรีจินดา, “การใช้วาทศิลป์ทางภาษาเพื่อการเผยแพร่ธรรมของพระมหาจุฬาลงกรณ วชิรเมธีผ่านสื่อสารมวลชน”, วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้าบทคัดย่อ.

นำเสนอมาจำแนกเป็นหัวข้อ และอธิบายขยายความจากประเด็นธรรมะที่แบ่งเป็นข้อไว้ให้ละเอียดชัดเจนมากยิ่งขึ้น การสื่อสารธรรมะโดยการอธิบายขยายความโดยการจำแนกเป็นหัวข้อนี้ ทำให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจประเด็นธรรมะที่ท่านต้องการสื่อสารได้อย่างชัดเจน ตรงประเด็น และใช้เวลาไม่มากในการเข้าใจหลักธรรมที่เป็นประเด็นสำคัญทั้งหมด อาทิ

‘หลายคนเวลาที่ความโกรธเกิดขึ้น มักไม่รู้วิธีที่จะบริหารจัดการความโกรธ จึงปล่อยให้ตัวเองรวมตัวเป็นหนึ่งเดียวกับความโกรธ และแทนที่จะจัดการความโกรธ ก็มักจะถูกความโกรธจัดการ พุทธศาสนาเสนออุบายคลายโกรธเอาไว้ว่า ถ้าความโกรธเกิดขึ้น ต้องจัดการความโกรธ คือ (๑) ต้องงดพูด (๒) งดตัดสินใจ (๓) เดินออกไปจากสถานการณ์ (๔) หายใจสักอย่างมาทำ แล้วก็ (๕) นั่งสมาธิ ใครทำได้ทั้ง ๕ ประการนี้ จะเป็นฝ่ายจัดการความโกรธ ไม่ถูกความโกรธจัดการอีกต่อไป’

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าในการเผยแผ่ธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนประเภทสื่อโทรทัศน์ของท่าน ว.วชิรเมธี มีเทคนิควิธีการนำเสนอธรรมะที่เป็นแบบแผน คือ การอธิบายธรรมโดยการจำแนกออกเป็นหัวข้อ ซึ่งมีผลให้ธรรมะนั้น เกิดความเป็นลำดับขั้นจนสามารถสื่อสารธรรมะไปสู่คนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว และการจำแนกธรรมะออกเป็นหัวข้อยังส่งผลให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้นอีกด้วย

๓) ปิดเรื่องคติธรรมด้วยคำคม

การเผยแผ่ธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนประเภทสื่อโทรทัศน์ของท่าน ว. วชิรเมธี มีรูปแบบชัดเจน คือการทิ้งท้ายด้วยคำคม ที่มีลักษณะสั้น ไพเราะและกระทบใจผู้ฟัง ทิ้งท้ายด้วยคำคมที่มักเป็นการสรุปรวมหลักธรรมะที่สอนไปทั้งหมดลงในประโยคสั้น ๆ แต่ได้เนื้อหาใจความสมบูรณ์ มีความคมคาย ขวนคิดพิจารณาไตร่ตรองถึงหลักธรรมะเรื่องที่กล่าวไปแล้ว เช่น ‘รักแท้คือเมตตา เมตตาที่สากล จะทำให้เรารักคนได้ทั้งโลก’ ‘ความดี ไม่มีหาย ความร้าย ไม่มีสูญ’ เป็นต้น

๔) องค์ประกอบอื่น ๆ

การถ่ายทอดธรรมะของท่าน ว.วชิรเมธี ในสื่อโทรทัศน์ นอกจากจะมีการนำเสนอที่เป็นแบบแผน คือ การเปิดเรื่องด้วยคำถาม ดำเนินเรื่องโดยการจำแนกหลักธรรมะเป็นหัวข้อ และปิดเรื่องด้วยคำคมแล้ว องค์ประกอบอื่น ๆ ในการผลิตสื่อโทรทัศน์ย่อมมีความสำคัญทั้งสิ้น ในการส่งเสริมรายการ “คัมภีร์ประจำวันกับท่านว.วชิรเมธี ให้เป็นรายการธรรมะที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็น (๑) รูปแบบรายการ (๒) เนื้อหารายการ (๓) การจัดฉาก (๔) ตัวหนังสือ (๕) การแทรกภาพและกราฟฟิก ได้แก่

(๑) รูปแบบรายการ

เนื่องจากรายการ ‘คัมภีร์ประจำวันกับท่านว.วชิรเมธี’ เป็นช่วงตอนท้ายของรายการเช้าวันที่หมอลิต ดังนั้น รูปแบบของรายการจึงต้องอิงรายการหลัก คือ รายการเช้าวันที่หมอลิต ซึ่งมีรูปแบบรายการ เป็นรายการวาไรตี้ข่าว มีการแบ่งช่วงรายการออกเป็นช่วงย่อย ๆ หลายช่วง โดยผู้ผลิตรายการได้วางแผนรายการให้มีความหลากหลาย ฉะนั้น รูปแบบและเนื้อหา

ของรายการ ‘คณธรรมประจำวันกับท่าน ว. วชิรเมธี’ จึงต้องทำให้สอดคล้องกับรูปแบบรายการในช่วงอื่น ๆ ทั้งหมดด้วย กล่าวคือ ต้องนำเสนอให้มีสั้นและกระชับ ให้เป็นรายการธรรมะที่มีความสดใส กระฉับกระเฉง เพื่อให้เหมาะสมกับรายการข่าวในช่วงอื่น ๆ โดยใช้เวลาการนำเสนอให้น้อยที่สุด คือ ๑ นาที เพื่อให้มีระยะเวลาในการนำเสนอสมดุลงกับระยะเวลาออกอากาศของข่าวในช่วงอื่นๆ จากที่ คุณสินีนาฏ รื่นเจริญผู้ผลิตรายการ (Producer and Creative Director) ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

ช่อง ๗ จะมีสัญลักษณ์รายการ อย่างจบข่าวเย็นจะมีพุทธสุภาวิต ดังนั้น จึงหารายการธรรมะสั้น ๆ ปิดข่าวเช้า จะได้ทำให้คนมีธรรมะสั้นๆ ก่อนออกไปทำงาน ก่อนออกไปเรียน รายการของท่าน ว. วชิรเมธี อยู่ต่อจากรายการข่าวช่วงอื่น ๆ ด้วย Nature ของข่าวมันจะต้องเป็นรูปแบบกระฉับกระเฉง ต้องเร็ว ถ้าเอาธรรมะเข้ามาเฉย ๆ จะเขย จะช้า จะหนืดๆ นั่นคือเหตุผลว่าทำไมรายการธรรมะของท่าน ว. ตอนท้ายเราต้องทำให้สั้น ให้เข้ากับรายการข่าวให้มีเพียงแค่ ๑ นาที เพื่อให้เข้ากับรายการ และเรียนรู้ว่าสมัยนี้คนไม่พร้อมรับอะไรยาว ๆ ถ้าทำให้มันสั้น ๆ ง่าย ๆ จะทำให้โดนใจคนเร็ว เป็นกระแสเร็วเป็น talk of the town

(๒) เนื้อหารายการ

รายการ ‘คณธรรมประจำวันกับท่าน ว. วชิรเมธี’ จะต้องมีความน่าสนใจที่อิงรายการข่าว เนื่องจากเป็นช่วงรายการที่ออกอากาศต่อจากรายการข่าว ฉะนั้น เนื้อหาส่วนหนึ่งของรายการต้องสอดคล้องกับเนื้อหาของรายการข่าว ฉะนั้น จึงมีการหยิบยกสถานการณ์ เหตุการณ์ บ้านเมืองขึ้นมาเสนอด้วย โดยการนำเหตุการณ์บ้านเมืองมาถ่ายทอดผ่านการสื่อสารธรรมะ ซึ่งแทรกแง่คิดและคติสอนใจแก่ผู้ชม ท่าน ว. วชิรเมธี กล่าวให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

รายการมีนาทีเดียวเอง จะสื่อสารอะไรได้มาก ฉะนั้น ธรรมะที่พระอาจารย์พูดท้ายรายการข่าว มันจะยังคงต้องอิงกระแสข่าว คือ มีการหยิบยกเหตุการณ์ปัจจุบัน เหตุการณ์ในข่าว เหตุการณ์ในกระแสให้พระอาจารย์ช่วยขยายความด้วยธรรมะ เราก็จะมีเหตุการณ์สถานการณ์ปัจจุบัน แต่นำเสนอด้วยมุมมองธรรมะของท่าน ว. วชิรเมธี

นอกจากเนื้อหารายการ ‘คณธรรมประจำวันกับท่าน ว. วชิรเมธี’ จะมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับข่าวและเหตุการณ์บ้านเมืองตามที่รายการเป็นผู้กำหนดเนื้อหาแล้ว เนื้อหาอีกส่วนหนึ่งจะมาจากสาระธรรมที่ท่าน ว. วชิรเมธี ต้องการนำธรรมะเรื่องนั้น ๆ มาเสนอเอง เนื่องจากเป็นประเด็นธรรมะที่ท่านต้องการนำเสนอ เนื่องจากเห็นว่าเป็นหลักธรรมะที่ประชาชนโดยทั่วไปควรรู้และเข้าใจ หรือเป็นธรรมะที่ในขณะนั้นสังคมกำลังต้องการหรือต้องเร่งแก้ไข ท่าน ว. วชิรเมธี กล่าวว่า เนื้อหาในรายการโทรทัศน์จะมีประเด็น ๒ ประการ ด้วยกัน

๑. เป็นประเด็นสด ๆ ทางช่องต้องการประเด็นนั้น ประเด็นนี้ แล้วมาหาพระอาจารย์ พระอาจารย์ก็บันทึกกันตรงนั้นเลย ทำงานกันสด ๆ

๒. เป็นประเด็นติดค้างอยู่ในใจ มีประเด็นใดบ้างที่ติดค้างอยู่ในใจและพระอาจารย์อยากรับเสนอกับสังคมไทย พระอาจารย์อยากพูดมาก เช่น เรื่องมรณานุสติ กรณีศึกษาจากรถชนรถตู้บนทางด่วนแล้วตกลงไป พระอาจารย์ก็จะพูดเรื่องนี้ไปเลย

(๓) การจัดฉาก

ในการถ่ายทำรายการ ‘คมธรรมประจำวันกับท่าน ว. วชิรเมธี’ จะมีการเปลี่ยนฉากหรือบรรยากาศที่ใช้ถ่ายทำไปยังสถานที่ต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ซึ่งฉากที่ถ่ายทำในรายการนั้น จะเป็นฉากที่มีการเลือกสรรอย่างประณีต โดยมากมักเป็นฉากที่อิงพื้นหลังเป็นธรรมชาติที่งดงาม มีการถ่ายภาพที่ใช้เทคนิคการ Dolly ภาพในการถ่ายทำ ส่งผลให้รายการ ‘คมธรรมประจำวันกับท่าน ว. วชิรเมธี’ มีความแตกต่างจากรายการธรรมะในรูปแบบเดิม ที่เป็นการถ่ายโดยไม่มีการเคลื่อนไหวกล้องขณะถ่ายทำ ทั้งฉากที่งดงามยังสร้างความสะดุดตาแก่ผู้ชม ซึ่งจะไม่ใช้ฉากหลังที่เป็นโต๊ะหมู่บูชาหรือพระพุทธรูปซึ่งมีลักษณะเป็นรายการธรรมะรูปแบบเดิมและเป็นทางการ เทคนิคการถ่ายทำและการเลือกสรรฉากอย่างพิถีพิถันนี้ สามารถเรียกความสนใจจากผู้ชมได้ อีกทั้งฉากโดยมากที่ปรากฏมักจะเป็นสีพื้น เช่น สีเขียวของใบไม้ ท้องฟ้าเป็นฉากหลัง ฉากหลังที่มีสีพื้น ๆ เหล่านี้ช่วยเสริมตัวผู้พูดให้เด่นขึ้นมา และยังแสดงความเป็นพระสายพระป่าของท่าน ว. วชิรเมธี’ ด้วย ผู้จัดรายการกล่าวว่า

รายการนี้ ตั้งใจทำให้ฉากให้ Frame สวย ๆ เขียว ๆ ตี ๆ เราต้องถ่ายให้สวยกว่าปกติ ไม่ใช่ธรรมะที่เราเคยเห็น ต้องทำให้แตกต่าง ไม่ใช่รายการธรรมะแบบเมื่อก่อนที่กล้องหรือ Frame มันเขยื้อนเฉย ๆ ข้างหลังต้องเป็นวัด เป็นพระพุทธรูป แต่เราต้องทำฉากให้มันน่าดู มี dolly ภาพบ้าง ฉากต้องสวย ๆ คือ เห็นแล้วยังไม่ทันสนใจว่าพระท่านจะพูดอะไร แต่เห็นฉากแล้วคิดว่า ทำไมสวยจัง ที่ไหนนะสวยจัง ให้เค้าสะดุดตาพอใจ พอพระอาจารย์พูดออกมาคำคม พระอาจารย์มันก็จะไปโดนใจเขาเอง

(๔) ตัวหนังสือ

เนื่องจากการถ่ายทอดธรรมะของท่าน ว. วชิรเมธีผ่านสื่อสารมวลชนประเภทโทรทัศน์ มีระยะเวลาในการนำเสนอ ๑ นาทีเท่านั้น จึงต้องนำเสนอเนื้อหาให้สั้น กระชับ ตัวหนังสือที่ปรากฏพร้อม ๆ กับคำพูดในรายการ ยังมีส่วนช่วยอย่างยิ่งในการสร้างความเข้าใจไปพร้อม ๆ กับเรื่องที่ท่านกำลังถ่ายทอดดำเนินรายการ ซึ่งการเห็นตัวหนังสือที่ขึ้นขณะที่ท่านกำลังพูดอยู่นั้น ช่วยให้ผู้ชมเข้าใจ จดจำได้ง่าย ก่อให้เกิดการสื่อสารทั้งการเห็นภาพ เห็นตัวหนังสือ และการได้ยินไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งมีผลอย่างยิ่งในการช่วยให้การสื่อสารธรรมะในครั้งนั้น ๆ สมฤทธิ์ผล อีกทั้งตัวหนังสือที่มีการใช้สีที่เน้นย้ำข้อความ ยังสร้างความสวยงาม ความน่าจดจำ เพื่อมุ่งให้ผู้ชมได้รับประโยชน์จากการรับชมสูงสุด มีบางคำที่พระอาจารย์พูด ภาษาพวกนี้คือ มันควรจะต้องถูกขีดเส้นใต้ วิธีการที่จะขีดเส้นใต้ก็คือ พระอาจารย์พูดประโยคนี้ออกมา มันควรจะต้องมีคำนี้ขึ้นมาด้วย แล้วก็ไม่ได้ขึ้นตัวเล็ก ๆ แต่ก็ขึ้นให้สะดุดตาให้มันชัด ๆ เป็นลูกเล่นที่จะช่วยให้ น่าดู ไม่ใช่แค่ภาพ แคเสียงเท่านั้น เมื่อตัวหนังสือไม่นิ่ง จะเรียกร้องความสนใจได้ คือ ทำตัวหนังสือให้เป็นสี คนจะได้สนใจว่า ทำไมตัวหนังสือเดียว มีทั้งสีขาว ส้ม ฟาแดง สิ่งเหล่านี้จะช่วยดึงความสนใจจากคนได้ Font (แบบตัวหนังสือ) ที่ใช้ก็ใช้แบบกลาง ๆ ไม่เป็นทางการเท่าไร เพราะทั้งหมดถูกคุมว่า รายการธรรมะนี้จะต้องไม่เฉย พอเนื้อหาดีแล้ว ภาพ

ดีแล้ว องค์ประกอบอื่น ๆ ที่มาร่วมด้วยจะต้องถูกคุมด้วยว่า จะไม่กลับไปหารายการธรรมะปกติ หรือสัญลักษณ์รายการธรรมะเดิม ๆ ที่เคยเป็น

(๕) การแทรกภาพและกราฟฟิค

การเผยแพร่ธรรมะของท่าน ว. วชิรเมธีผ่านสื่อโทรทัศน์ ปราบฏุกการแทรกภาพที่สอดคล้องกับธรรมะที่ท่านนำเสนอ โดยมีการตัดภาพไปมาระหว่างท่าน ว. และภาพประกอบ ซึ่งการแทรกภาพนั้นจะใช้เทคนิคการ Fade in และ Fade out (ทำให้ภาพเลือนหายไป กับ เลื่อนแล้วค่อย ๆ ชัดขึ้น) เพื่อให้อารมณ์ของภาพนุ่มนวล เข้ากับธรรมะที่ต้องการนำเสนอ อีกทั้งยังปราบฏุกการณั้ทำให้ภาพกราฟฟิคเพื่อเสริมความเข้าใจในในถ้อยคำของท่าน ว. วชิรเมธี ต้องการนำเสนอ การแทรกภาพกราฟฟิคยังช่วยให้การรับชมไม่น่าเบื่อ และภาพมีส่วนอย่างยิ่ง ในการช่วยเสริมความเข้าใจธรรมะที่ท่าน ว. ต้องการนำเสนอ เช่น กราฟฟิคภาพเกร็ดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่พระอาจารย์เปรียบเทียบกับเยาวชนเป็นเหมือนต้นไม้ ต้องมีราก มีต้น มีใบ ก็จะทำกราฟฟิค เอาภาพมาแทรกให้เห็นไปเลย ว่ารากเป็นยังไง ต้นเป็นยังไง ใบ ๔ เหล่าจะทำให้สวยงามมี movement (ภาพเคลื่อนไหว) ตั้งแต่ตุ้ม โผล่ แล้วก็บานกันไปเลย คือ อะไรที่จะช่วยเสริมช่วย สร้างความเข้าใจ ก็จะทำทั้งหมด

นอกจากสื่อสารมวลชนประเภทสื่อโทรทัศน์ ‘รายการคัมภีร์ธรรมประจำวันกับท่าน ว. วชิรเมธี’ แล้ว ท่าน ว. วชิรเมธี ยังรับนิมนต์ทำหน้าที่เป็นวิทยากรประจำ และวิทยากรพิเศษ รายการโทรทัศน์หลายรายการ ได้แก่

- รายการตีท้ายครัว ช่อง ๓
- รายการทูไนท์ โชว์ ช่อง ๓
- รายการหมุนตามโลก ช่อง ๕
- รายการกล้าคิดกล้าทำ ช่อง ๕
- รายการเรื่องของเรื่อง ช่อง ๕
- รายการกรรมลิขิต ช่อง ๕
- รายการเจาะใจ ช่อง ๕
- รายการเมืองไทยวไรตี้ ช่อง ๕
- รายการสยามทูเดย์ ช่อง ๕
- รายการที่นี้หมอชิต ช่อง ๗
- รายการ Club 7 ช่อง ๗
- รายการธรรมะวันอาทิตย์ ช่อง ๗
- รายการมอง CEO โลก ช่อง ๙
- รายการสุริวิภา ช่อง ๙
- รายการ VIP ช่อง ๙
- รายการเข้าคู่วู้ดดี ช่อง ๙
- รายการตาสว่าง ๙

- รายการธรรมส่องทาง สทท. ๑๑
- รายการมหัศจรรย์แห่งปัญญา สทท. ๑๑
- รายการหลงกรุง ช่อง Thai PBS
- รายการนิทานแผ่นดิน ช่อง Thai PBS
- รายการเปิดโลกการอ่าน ช่อง Thai PBS
- รายการพุทธประทีป สถานีโทรทัศน์โลกพระพุทธศาสนาเฉลิมพระเกียรติ (WBTV)
- รายการรอยธรรม ASTV
- รายการธรรมาภิวัฒน์ ASTV
- รายการนาทีธรรม นาทีทอง ช่อง TGN และ
- สื่อรายการโทรทัศน์ทางเคเบิลทีวี ฯลฯ

ผลงานธรรมะนิพนธ์ของท่าน ว. วชิรเมธีที่นำไปประยุกต์เป็นผลงานโทรทัศน์ อาทิ รายการชุมชนนิมนต์เยี่ยม ช่อง ๓ - รายการธรรมะติดปีก (วันนักขัตฤกษ์) ช่อง Thai PBS - ละครโทรทัศน์ เรื่อง ‘ธรรมะติดปีก’ ช่อง ๓ - รายการดนตรีกวีศิลป์ ตอน พบกวีปธรรม ช่อง Thai PBS และ รายการดนตรีกวีศิลป์ ตอน กวีนิพนธ์ดลธรรม ช่อง Thai PBS เป็นต้น

๓.๑.๓ สื่อวิทยุ

การเผยแผ่ธรรมะของพระมหาอุทัย วชิรเมธีในสื่อสารมวลชนประเภทสื่อวิทยุ ปรากฏในรายการวิทยุ ‘การเดินทางของความคิด’ ทาง FM ๙๖.๕ ดำเนินรายการโดยสรเสรีญ ปัญญาธิวงศ์ วันจันทร์ พุธ ศุกร์ เวลา ทุกคืนจันทร์-ศุกร์ ๒๐.๓๕-๒๑.๓๐ น. ระยะเวลารายการ ในช่วงของท่าน ว. วชิรเมธี ในการถ่ายทอดธรรมะประมาณ ๓๐ นาที

มีลักษณะสำคัญที่ปรากฏเป็นแบบแผนในการสื่อสารธรรมะผ่านสื่อวิทยุเสมอ คือ ในสื่อวิทยุ นั้น ท่าน ว. วชิรเมธี จะมีความเป็นกันเองระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังมากกว่าสื่อสารธรรมะด้วยสื่อสารมวลชนชนิดอื่น ๆ ด้วยน้ำเสียงที่มีจังหวะจะโคน มีความสนุกสนาน มีรูปแบบการนำเสนอที่เป็นระบบแบบแผน คือนำเข้าสู่เรื่องที่เน้นความสนุกสนาน ใช้อารมณ์ขัน เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกว่าธรรมะเป็นเรื่องสนุก ไม่น่าเบื่อ น่าติดตาม น่าฟัง จากนั้นจะยกตัวอย่างขึ้นมาเล่าประกอบโยงเรื่องที่สนุกสนานเหล่านั้นเข้าสู่แก่นธรรมะ และปิดเรื่องด้วยใจความสำคัญของเรื่อง คือ ๑) เริ่มต้นการสอนจากสิ่งที่ผู้ฟังรู้แล้วหรือมีความสนใจ ๒) ใช้อารมณ์ขัน ๓) ดำเนินเรื่องด้วยการยกตัวอย่าง ๔) มุ่งเข้าสู่เรื่องธรรมะ ๕) สรุปคติธรรมด้วยคำคม ดังนี้

๑) เริ่มต้นการสอนจากสิ่งที่ผู้ฟังรู้แล้วหรือมีความสนใจ

ก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อหาทางธรรมะ การเผยแผ่ธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนในสื่อวิทยุ ท่าน ว. วชิรเมธีจะเริ่มต้นด้วยการนำเรื่อง หรือสิ่งที่ผู้ฟังมีความสนใจเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว มาใช้เพื่อเรียกความสนใจจากผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังรู้สึกสนใจในเรื่องที่ท่านต้องการจะเล่า เริ่มต้นด้วยการนำเรื่องหรือสิ่งที่มีความสนใจอยู่แล้ว จะทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกเปิดใจที่จะรับฟังธรรมะ ดังเช่น

..พระอาจารย์จะวิเคราะห์ผู้รับสารทุกครั้งก่อนการเทศน์ คือ เราจะไปพูดให้ใครฟัง เขาต้องการฟังเรื่องอะไร หลักง่าย ๆ คือ วิเคราะห์ก่อนว่า ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร (วันเดือน

ปี) และอย่างไร (วิธีอะไรที่เราจะใช้เทศน์ ใช้สอน) นี่คือแนวทางในการวิเคราะห์ผู้รับสารของ พระอาจารย์ เวลาเทศน์ต้องเทศน์ตรงความต้องการของผู้ฟัง พระอาจารย์จะเอาความต้องการ ของผู้ฟังเป็นตัวตั้ง ก็จะต้องไปเทศน์ให้ใครฟัง แต่ว่าเขาอยากฟังเรื่องอะไร ก็เทศน์ไปตามเรื่องนั้น แต่ทุกครั้งทีเทศน์ ต้องมีธรรมะอยู่ในนั้นเสมอไป เอาธรรมะที่มีอยู่แล้วในศาสนามาย่อย แล้วก็มา นำเสนอ ที่สำคัญ คือคุณจะต้องรู้ว่า คุณพูดอยู่กับใคร คุณก็จะรู้ว่า คุณจะพูดอย่างไรให้เขา สนใจ เช่น พระอาจารย์จะไปพูดกับนักดนตรี พระอาจารย์ก็บอกว่า พระพุทธเจ้าก็เคยแต่งเพลง แค้นใจก็ร้องแล้ว ก็อยากฟังแล้ว เราจะไปพูดกับใคร เราต้องทำการบ้านไปก่อนว่า เขาสนใจ ในเรื่องไหน พูดในเรื่องที่เขาสนใจที่สุด ทำให้เขารู้สึกว่า เรากับเขาเป็นพวกเดียวกัน..^๕

๒) ใช้อารมณ์ขัน

การเผยแพร่ธรรมะของท่าน ว. วชิรเมธี ผ่านสื่อสารมวลชนประเภทสื่อวิทยุ ท่านมัก นำอารมณ์ขันมาใช้แทรกตลอดทั้งเรื่อง ซึ่งปรากฏในลักษณะการใช้อารมณ์ขันเพื่อก่อให้เกิด ความสนุกสนาน เกิดความเป็นกันเองระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง การใช้อารมณ์ขันช่วยลดความเป็น แบบอย่างทางการ และช่วยกระตุ้นความสนใจให้ผู้ฟังติดตามเรื่องราวที่ท่านกำลังจะเล่าต่อไป ด้วย การดำเนินเรื่องด้วยอารมณ์ขันยังช่วยสร้างบรรยากาศในการสอนให้ปลอดโปร่ง เพลิดเพลิน ไม่เคร่งเครียด ไม่อึดอัด ทำให้ผู้ฟังสนใจที่จะฟังธรรมะที่ท่านถ่ายทอดออกมา ตัวอย่างจากรายการวิทยุ ‘การเดินทางของความคิด’ ท่านนำเสนอธรรมะ เรื่อง การมรณะสติ ว่า

ในคอร์ส วิปัสสนากรรมฐานของพระอาจารย์นะ ค็นสุดท้ายพระอาจารย์จะให้ฝึกตาย กัน ให้ลงไปนอนจริง ๆ กลางสนามเลยนะ ให้ไปนอนเหยียดยาว ปล่อยมือไว้สองข้าง ลำตัวแล้วไม่มีหมอนนะ ให้ทุกคนรู้สึก ว่า เราก็คือท่อนไม้ท่อนหนึ่ง ไม่มีอะไรติดตัวเลย เมื่อก่อนสิ้นปี อาตมาพิจัดคอร์สหนึ่งประมาณ ๑๐๐ คนนะ กำลังนอนหัดตายกันอยู่ นอนอยู่ดีดี ปรากฏว่าฝนตก ! ทุกคนหนีกันหมด ตื่นเลย กลับเต็นท์ก็ไม่ได้ อาตมาก็ กำลังจะเกริ่นว่า มันเป็นอย่างนั้น มันเป็นอย่างนี้ คุณโยมรู้ไหมเกิดอะไรขึ้น ทุกคนก็ต้อง มาออกกันอยู่ในวิหาร ฝนก็สาดเข้ามา หนาวก็หนาว เปียกมะล่อกมะล่อกันทั้งอาจารย์ ทั้งลูกศิษย์ สุดท้ายได้คิดธรรมะว่า ของที่เรามีมันอยู่ที่เต็นท์ เราเอากลับมาไม่ได้ เหลือ แค่เสื้อผ้าชุดสุดท้ายติดตัว ถึงเวลาที่ความตายมา ก็ไม่มีใครช่วยใครได้เลย อาตมาก็ไป ยืนเปียกอยู่ข้างพระประธาน มุมใครมุมมันฯ

‘สมัยนั้นมันไม่มี Iphone Ipad ใช่มั้ย จะได้แชร์รูปมาให้’

‘พอเป็นแม่คนจึงนึกถึงแม่ตน เธอก็ปลอบลูกนะบอกว่า เดี่ยวแม่มานะ รักนะ จีบ ๆ’

(ว. วชิรเมธี รายการวิทยุ ‘การเดินทางของความคิด’)

^๕ว. วชิรเมธี สัมภาษณ์ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๘, บุหลา, บวรรอยทางแห่งรอยธรรมะ จากพุทธทาสถึง ว. วชิรเมธี, หน้า ๑๑๘.

๓) ดำเนินเรื่องด้วยการยกตัวอย่าง

การยกตัวอย่างประกอบการเล่าธรรมะ เป็นลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งที่ปรากฏทุกครั้งในการสื่อสารธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนของท่าน ว. วชิรเมธี กล่าวคือ ท่านจะยกเอาเรื่องราวต่าง ๆ ที่ท่านเคยอ่าน เคยฟัง หรือจากประสบการณ์จริงส่วนตัว นำมาเล่าสู่ผู้ฟังอย่างเป็นกันเอง ในการสื่อสารธรรมะผ่านสื่อวิทยุ โดยจะแทรกธรรมะผ่านทุกเรื่องราวที่นำมาเล่า เช่น จาการายการวิทยุการเดินทางของความคิด ท่านยกตัวอย่างเรื่องของพระแก้วมรกตและกำแพงเมืองเชียงแสน มาใช้ในการดำเนินเรื่องพร้อมกับแทรกธรรมะไปพร้อม ๆ การยกตัวอย่าง ช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจน ก่อให้เกิดความเข้าใจในธรรมะที่ท่านถ่ายทอด เช่น

คุณค่าที่แท้จริงของคนเรา อย่าตัดสินคนจากภายนอกนะ เหมือนพระแก้วมรกตที่คุณไม่สนใจเลยเพราะเห็นเป็นพระพอกด้วยปูนใช้ไหม พอกะเทาะออกมาเท่านั้นแหละกลายเป็นพระแก้วมรกตที่งดงามล้ำเลิศที่สุด ฉะนั้น เราอย่าไปตัดสินใครเขาจากบุคลิกภายนอกเท่านั้นนะ มันจะทำให้เราไม่เห็นถึงคุณค่าที่แท้จริงของบุคคลที่อยู่ตรงหน้าคนที่มองโลกในแง่ลบ มันจะต้องหาช่องติงได้

เขาเล่ากันว่า หลายสิบปีมาแล้วได้มีการขุดกำแพงเมืองเชียงแสนนะ ก็ได้ไปขุดพบพระสิงค์เชียงแสน อายุว่ากันว่าหลายร้อยปีทีเดียว สวยไม่มีที่ติ คนแห่กันมาดูกันมืดฟ้ามัวดิน คืองามไม่มีที่ตินะ ขณะที่คนกำลังแห่กันมาชมมีอยู่วันหนึ่ง คนหนึ่งมาจากกรุงเทพก็มายืนชมพระด้วย ท่ามกลางคนที่มายืนชื่นชมพระ คนนี้ก็โพล่งขึ้นมาเลยนะว่า พระองค์นี้น่าจะมีที่ติจริง ๆ เสียอยู่อย่างเดียว ทุกคนอึ้งเลยนะ ว่าคืออะไร เสียอยู่อย่างเดียวนะ พระองค์นี้พูดไม่ได้ (หัวเราะ) เท่านั้นโดนลงประกาศห้ามไปโรงพยาบาล คติมันอยู่ตรงที่คุณโยม คติมันอยู่ตรงที่ว่าคนที่มองโลกในแง่ลบนะ มันจะต้องหาช่องติงได้ ในโลกนี้มีคนประเภทนี้อยู่ด้วยนะ เพราะฉะนั้น อย่าไปให้ราคาคคนประเภทนี้ ที่ติได้กระทั่งว่า ทุกสิ่งทุกอย่าง แม้กระทั่งสิ่งที่คนเขายอมรับทั้งหมดทั้งสิ้น เขาก็ยังหาช่องติอยู่เสมอ

(ว. วชิรเมธี รายการวิทยุ ‘การเดินทางของความคิด’)

๔) มุ่งเข้าเรื่องธรรมะ

หลังจากที่ท่านเปิดเรื่องด้วยอารมณ์ขันและมีการยกเรื่องขึ้นมาเล่าประกอบกับการถ่ายทอดธรรมะในสื่อวิทยุแล้ว เมื่อผู้ฟังเกิดความสนใจในเรื่องราว สามารถสร้างความสนใจของผู้ฟังได้แล้ว ท่าน ว. วชิรเมธีจะค่อย ๆ มุ่งเข้าประเด็นแก่นหลักของธรรมะ เช่น

วิธีที่เราจะเห็นคุณค่าของเวลา ก่อนนอนทุกคืนนะ ให้บอกตัวเองว่า นี่คือการนอนครั้งสุดท้ายของฉัน ถ้าคิดอย่างนี้และหลับตาลง เค้าจะรีบลุกขึ้นมาสวดมนต์ไหว้พระเลยนะ เพราะนี่ถ้าเกิดปั๊บเป็นอะไรขึ้นมา จะไปไม่ได้นะ ถ้าคิดอย่างนี้ไว้เสมอทุกคืนเราก็คงไม่ประมาทนะ พอตื่นตอนเช้าขึ้นมาก็บอกตัวเองนะว่า นี่คือวันแรกหรือวันสุดท้ายที่เหลืออยู่ คิดอย่างนี้เราก็คงรู้สึกเวลาที่เวลาเราเหลือน้อยลงทุกที เตือนตัวเองอย่างนี้เอาไว้เสมอ เขาเรียกว่า เจริญมรณะสตินะ เรียกได้ว่า รีบทำความดี แล้วหนีความชั่วกันเลย

ทีเดียว พุทธศาสนากียอมให้คุณนับถือวัดอุ้มงคลเป็นสรวงได้ แต่ต้องไม่มากเกินไปกว่าการนับถือตัวเอง คุณจะนับถือวัดอุ้มงคล นับถืออะไรก็ตามต้องไม่มากเกินไปกว่าการนับถือตนเอง

(ว. วชิรเมธี รายการวิทยุ ‘การเดินทางของความคิด’)

๕) สรุปคติธรรมด้วยคำคม

การถ่ายทอดธรรมะของท่าน ว. วชิรเมธี ผ่านสื่อสารมวลชนประเภทสื่อวิทยุ ท่านมักปิดเรื่องด้วยแก่นหรือหัวใจของธรรมะที่ต้องการนำเสนอทุกครั้งไป การปิดท้ายเรื่องด้วยแก่นหรือหัวใจของธรรมะนี้ เสมือนเป็นการย้ำสรุปถึงประเด็นธรรมะที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้แล้ว ให้เป็นที่จดจำหลักธรรมะที่ท่านสอนด้วย ดังปรากฏในสื่อวิทยุ เช่น

เมื่อไรก็ตามที่จิตใจของเรานั้นนั่งดงาม สดชื่นและผลิบานโดยปราศจากความเห็นแก่ตัว ลูกขึ้นมาช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนมนุษย์ เพราะมันเป็นธรรมชาติของเราเอง เราจะกลายเป็นผู้ให้ที่มีความสุขที่สุด

(ว. วชิรเมธี รายการวิทยุ ‘การเดินทางของความคิด’)

นอกจากท่าน ว. วชิรเมธี จะทำหน้าที่เป็นวิทยากรพิเศษทางรายการวิทยุ - รายการ ‘การเดินทางของความคิด’ FM ๙๖.๕ แล้วท่านยังมีรายการวิทยุอื่น ๆ อีก เช่น

- รายการครอบครัวข่าว FM ๑๐๖.๐
- รายการเพื่อนเยาวชน สถานีวิทยุกองทัพ FM ๘๙.๐ และ FM ๙๑.๕
- รายการใต้ร่มธงไทย สถานีวิทยุกองทัพ FM ๘๙.๐ และ FM ๙๑.๕
- รายการคืนพิเศษ คนพิเศษ FM ๑๐๖.๕

๓.๑.๔ สื่อใหม่หรือโซเชียล มีเดีย

สื่อใหม่หรือโซเชียล มีเดีย คือสื่อในโลกออนไลน์หรืออินเทอร์เน็ต (Internet) เฟสบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) และทวิตเตอร์ (Twitter) ฯลฯ หลักธรรมที่นำเสนอผ่านสื่อใหม่ จะปรากฏในลักษณะการนำธรรมะมาทำให้สั้น สามารถอ่านแล้วเข้าใจได้โดยทันที ซึ่งด้วยลักษณะของสื่อทวิตเตอร์ที่มีการจำกัดจำนวนตัวอักษร คือ ๑๔๐ ตัวอักษร สื่อเฟสบุ๊ก มีศักยภาพในการโพสต์รูป เสียง วิดีโอ ฉะนั้น ธรรมะของท่าน ว. วชิรเมธี จึงต้องมีการปรับให้เข้ากับลักษณะของสื่อใหม่ด้วย

หลักธรรมะที่นำมาใช้ในสื่อโซเชียล มีเดีย โดยมากจะเป็นเรื่องใกล้ตัว เป็นหลักธรรมะที่คนทั่วไปรู้จักคุ้นเคยอยู่แล้ว เนื่องจากการนำเสนอธรรมะผ่านสื่อใหม่นี้ เน้นการนำธรรมะไปใช้ได้ทันที โดยไม่ต้องผ่านการตีความมาก ธรรมะที่นำมาใช้จึงไม่ใช่ธรรมะขั้นสูง มักนำปัญหาที่คนทั่วไปในสังคมประสบ มาถ่ายทอดผ่านธรรมะ เพื่อให้คนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ช่วยโลมจิตใจและให้เป็นธรรมะที่ให้อำนาจใจผู้อ่าน การเผยแพร่ธรรมะของท่าน ว. วชิรเมธีผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย สามารถแบ่งได้ใน ๒ ลักษณะ คือ ๑) ส่วนของเนื้อหา ๒) ส่วนของกลวิธี ดังนี้

๑) ส่วนของเนื้อหา

มีเนื้อหาสั้น กระชับสะดุดใจ ด้วยเนื้อหาของสื่อจะมีลักษณะที่สั้น และกระชับใจผู้อ่าน กล่าวคือ ธรรมชาติที่เผยแพร่ผ่านสื่อโซเชียล มีเดียนั้นจะมีการย่อธรรมชาติให้สั้นและกระชับ แต่ยังคงใจความสำคัญของเนื้อหาหลักธรรมชาติที่ต้องการสอนอย่างครบถ้วน ซึ่งการใช้ข้อความสั้นๆ ในการนำเสนอช่วยทำให้ผู้อ่านสนใจอยากอ่าน เพราะใช้เวลาไม่มากในการอ่านในแต่ละครั้ง และถ้อยคำที่กระชับยังเป็นທີ່จดจำของผู้อ่านอีกด้วย อาทิ

‘ได้ยศ อย่าเมายศ ได้ลาภ อย่าเมาลาภ ได้สรรเสริญ อย่าเมาสรรเสริญ ได้อะไรมาจรรู้เท่าทันชีวิตจึงราบรื่นตลอดไป’ (เฟซบุ๊ก, ๒๕๕๓)

‘การรู้ว่าตน ยังมีใครคนที่รู้ทุกเรื่อง นั่นคือความสง่างามของคนมีความรู้’

(Twitter, ๒๕๕๓)

ท่านเน้นเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้ได้ทันที เนื้อหาธรรมชาติที่ถ่ายทอดผ่านสื่อใหม่นั้นจะเป็นเนื้อหาธรรมชาติที่ผู้อ่านสามารถอ่านแล้วนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตได้ทันที มักเป็นเรื่องที่ทุกคนจะต้องประสบ เช่น เรื่องความโกรธ เรื่องการทำงาน เรื่องความรัก ฯลฯ โดยท่าน ว. วัชรเมธีจะเขียนเนื้อหาธรรมชาติให้สามารถอ่านแล้วเข้าใจได้ทันที เหมาะแก่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ‘เวลาไม่สบายใจ แล้วชอบตีโพยตีพาย หงุดหงิด จงถามตัวเองว่า ทำไมเราจึงมีที่ท่าต่อปัญหาเช่นนั้น ลองเปลี่ยนวิธีการใหม่ หากความไม่สบายใจเกิดขึ้นเมื่อไหร่ จงหลับตาลง แล้วกลับมาสังเกต ดูลมหายใจเข้าออกของตนเองอย่างผ่อนคลาย พอใจสงบ แล้วคุณจะพบว่า เราสามารถรับมือกับปัญหาด้วยท่าทีที่ละมุนละไมมากขึ้น’ (เฟซบุ๊ก, ๒๕๕๓ : ออนไลน์)

๒) ส่วนของเทคนิควิธี

ธรรมชาติออนไลน์ เพื่อการเผยแพร่ธรรมชาติของท่าน ว. วัชรเมธีผ่านสื่อเฟซบุ๊กและทวิตเตอร์เผยแพร่เข้าสู่คนในปัจจุบันให้มากยิ่งขึ้น ท่านมีเทคนิควิธีในการเผยแพร่ธรรมชาติทางสื่ออินเทอร์เน็ตที่สำคัญ ทำให้การเผยแพร่ธรรมชาติในสื่อเป็นที่นิยม ด้วยเทคนิควิธี การเลือกช่วงเวลาในการเผยแพร่ธรรมชาติ และการไม่โพสต์ที่เป็นลึกลับหรือถี่เกินไป ดังนี้

๒).๑ การเลือกช่วงเวลาในการเผยแพร่ธรรมชาติ

ในการเผยแพร่ธรรมชาติผ่านสื่อสารมวลชนประเภทสื่อออนไลน์ ทั้งในสื่อเฟซบุ๊กและทวิตเตอร์นั้น จะมีการเลือกช่วงเวลาในการนำธรรมชาติไปเผยแพร่ผ่านสื่อใหม่นี้ด้วย เนื่องจากหากเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสมแล้วย่อมจะส่งผลให้เกิดมีติดตามผู้อ่านจำนวนมาก และกระจายธรรมชาติออกไปได้อย่างกว้างไกลยิ่งขึ้น โดยจะเลือกช่องทางเผยแพร่ธรรมชาติเป็นช่วงเวลา เฟซบุ๊กจะประมาณสี่ครั้ง สี่ข้อความ ถ้าเป็นทวิตเตอร์ ประมาณแปดข้อความโดยมาก คือ ช่วงเช้านอกก่อนทำงาน บ่าย สักสองหรือสามข้อความ ช่วงเย็น หลังเลิกงาน และช่วงค่ำ ประมาณ ๒ ทุ่ม คนก็เล่นเยอะ แต่ต้องระวังไม่ให้ถี่เกินไป เดียวคนก็จะงงกันว่า ทำไมพระอาจารย์นอนดึกจึงเล่น

เฟลบุ๊กอยู่แบบนี้ก็ไม่เหมาะสม โดยจะเลือกช่วงเวลาที่คนเล่นเยอะ ๆ เพราะกระแสตอบรับดี ธรรมะไปได้ไกล^๒

๒).๒ การไม่โพสต์ที่เป็นลึกลับหรือถี่เกินไป

เทคนิควิธีนี้ คือจะไม่โพสต์ในสิ่งที่เป็นลึกลับบ่อยจนเกินไป เนื่องจากจะทำให้ไม่น่าสนใจที่จะอ่าน เนื่องจากต้องติดตามเข้าไปดูในลึกลับ ถึงจะทราบว่าเป็นธรรมะเรื่องอะไร แต่หากนำเสนอธรรมะสั้น ๆ ตรงประเด็น จะได้รับความสนใจมากกว่า อีกทั้งจะไม่โพสต์ข้อความธรรมะติดต่อกัน หรือถี่เกินไป เพราะทำให้ธรรมะที่โพสต์ไปก่อนหน้านี้ไม่ได้รับความสนใจ กล่าวคือ อะไรที่คนจะต้องคลิกต่อ หลัง ๆ สังเกตแล้วว่า ไม่ค่อยเวิร์ค คนจะไม่ค่อยคลิก เช่น บางอันที่ต้องมีลึกลับต่อ เพราะพฤติกรรมของคนเดี๋ยวนี้เล่นอินเทอร์เน็ตจากมือถือ พอจะให้คลิกเข้าไปดูวิดีโอ เขาก็ต้องคิดอีก หรือจะไปส่งลิงค์ให้เพื่อน ก็ต้องคิดอีก สังเกตดูพฤติกรรมของคนแล้ว ต้องโพสต์ค่อนข้างสั้น เพราะเวลาโพสต์อะไรที่หนักเกินไป คนจึงจะไม่ค่อยคอมเมนต์ ต้องพยายามให้สั้น ๆ อ่านง่าย ๆ พยายามมาก เขาอาจจะไม่ดูก็ได้ ทำให้เสียเวลา

นอกจากนี้ ท่าน ว. วชิรเมธี ได้สร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ เว็บไซต์ธรรมะทูเดย์ ดอทคอม เพื่อเป็นแหล่งรวบรวม สืบค้นข้อมูล และใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อช่วยในการเผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้อย่างรวดเร็ว (ผ่านเฟสบุ๊ก รวมทั้งทวิตเตอร์) ทำให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าถึงกลุ่มคนที่ใช้อินเทอร์เน็ตได้ง่ายขึ้น เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก และทวิตเตอร์ของท่าน ว. วชิรเมธี ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาครั้งใหญ่กลายเป็นกระแสของคนยุคใหม่ในแทบทุกวงการที่ต้องการติดตามธรรมะ และอยากได้ข้อคิดดี ๆ

ปัจจุบัน เฟสบุ๊ก ท่าน ว. วชิรเมธี มีสมาชิกกว่า ๑.๗ ล้านคน ทวิตเตอร์ มีผู้ติดตามประมาณ ๘๖๐,๐๐๐ คน และ เว็บไซต์ธรรมะทูเดย์ดอทคอม ก็มีสมาชิกติดตามเป็นจำนวนมาก จากเหตุผลดังกล่าวท่าน ว. วชิรเมธี จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการปรับปรุงการเผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ๆ รวมทั้งเพิ่มช่องทางใหม่ ๆ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Books) ไอทูนส์ (iTunes) ยูทูบ (YouTube)

กล่าวโดยสรุป การนำเสนอธรรมะของท่าน ว. วชิรเมธี ผ่านสื่อสารมวลชน ไม่ว่าจะเป็นสื่อสารมวลชนต่าง ๆ อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อใหม่ (โซเชียล มีเดีย) ท่านจะให้ความสำคัญอันดับแรก คือผู้รับสาร นั่นคือผู้ชมและผู้อ่านกับผู้คนในโลกออนไลน์และประการสำคัญท่าน ว. วชิรเมธี มีการปรับธรรมะที่ต้องการนำเสนอให้สอดคล้องกับสื่อสารมวลชนประเภทนั้น ๆ ด้วย กล่าวคือ หากนำเสนอผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งมีพื้นที่ในสื่อ สามารถใช้เวลาอ่านมากและอ่านได้ทุกที่ทุกเวลา ท่านจะมีการกล่าวถึงหลักธรรมที่ต้องการนำเสนออย่างละเอียด พร้อมทั้งให้ตัวอย่างแทรกไว้ มีภาพประกอบที่สวยงามช่วยให้เข้าใจหลักธรรมได้ง่ายขึ้น เพื่อให้

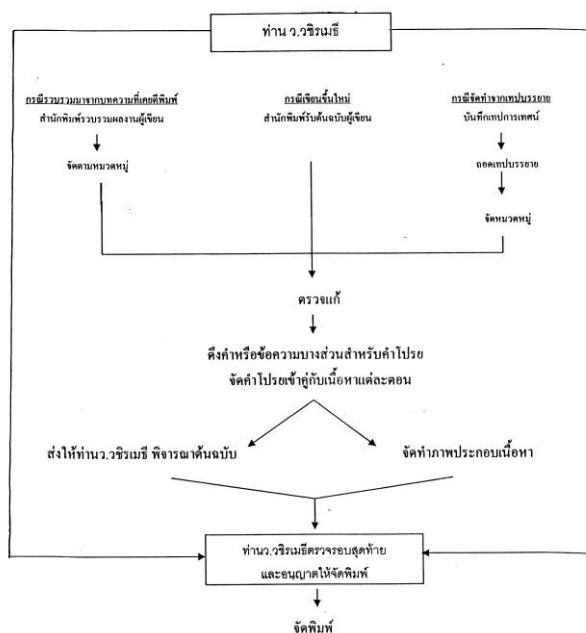
^๒สุธรรม เทียบทอง, สัมภาษณ์ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓, สิริลักษณ์ ศรีจินดา, “การใช้วาทศิลป์ทางภาษาเพื่อการเผยแผ่ธรรมของพระมหาภูติชัย วชิรเมธีผ่านสื่อสารมวลชน”, วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๒๔.

เกิดความเข้าใจอย่างแจ่มชัดกับผู้อ่าน หากเป็นสื่อโทรทัศน์จะปรากฏในลักษณะเน้นเป็นประเด็นสำคัญ ๆ แยกออกจากกันชัดเจน มีเทคนิคนำเสนอ เนื้อหา ฉาก ตัวหนังสือ กราฟฟิกทำให้ผู้ชมรายการสามารถเข้าใจได้ง่าย ในสื่อวิทยุ ที่มีเวลายาวนานในการนำเสนอธรรมะ ท่าน ว.วชิรเมธี จึงต้องมีการใช้อารมณ์ขันมาเปิดประเดิมรายการ ด้วยการใช้เรื่องเล่าที่สนุกสนาน ประกอบการเผยแพร่ธรรมทางอากาศ ในส่วนของสื่อใหม่ โซเชียลมีเดีย มีการนำหลักธรรมมาทำให้สั้น กระชับ เข้าใจง่ายด้อยไม่ต้องตีความหมายที่ซับซ้อน แต่ยังคงความหมายทางธรรมเอาไว้อย่างครบถ้วน การนำเสนอธรรมะของท่าน ว. วชิรเมธี ผ่านสื่อสารมวลชน แม้เป็นหลักธรรมเรื่องเดียวกัน แต่ถ้านำเสนอผ่านสื่อสารมวลชนต่างประเภทกัน ย่อมมี เทคนิควิธีการสื่อสารธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนแตกต่างกันด้วย ทั้งนี้แม้แก่นหลักของธรรมะไม่ได้เปลี่ยนแปลง แต่ท่าน ว.วชิรเมธี ก็มีการปรับเนื้อหาทางธรรมให้สอดคล้องกับลักษณะของแต่ละสื่อ หากเป็นสื่อสิ่งพิมพ์จะให้ธรรมะที่มีความละเอียดมาก สื่อโทรทัศน์ เน้นความสั้น กระชับ เร้าใจ มีสีสัน มุ่งเข้าสู่ประเด็นทางธรรมทันที สื่อวิทยุ ท่านจะเน้นให้ความสนุกสนานในการฟังธรรมมากกว่าสื่ออื่น ในขณะที่ในสื่อใหม่ โซเชียลมีเดีย ออนไลน์ เน้นธรรมะในระดับง่าย อ่านแล้วสะดุด กระบใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทันที

๓.๒ กระบวนการเผยแพร่ธรรมของ ว. วชิรเมธี

การเผยแพร่ธรรมของท่าน ว. วชิรเมธี ด้วยกระบวนการจัดทำหนังสือธรรมะ มีลักษณะการสื่อสารธรรมะทั้งเฉพาะคนหรือกลุ่ม โดยมีกระบวนการเผยแพร่ธรรมผ่านช่องทางการสื่อสารทางหนังสือธรรมะใน ๒ ส่วน คือ (๑) เทคนิควิธีทางภาษา และ (๒) เทคนิควิธีการนำเสนอ ดังนี้

กระบวนการจัดทำหนังสือธรรมะของ ว.วชิรเมธี

เทคนิควิธีที่ท่าน ว.วชิรเมธี เผยแพร่พุทธธรรม ในหนังสือธรรมะ (๑) เทคนิควิธีทางภาษาและ (๒) เทคนิควิธีการนำเสนอ ดังนี้

๓.๒.๑ เทคนิควิธีทางภาษา

การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์เฉพาะส่วนเนื้อหาของงานเขียน ไม่นับรวมชื่อหนังสือหรือชื่อตอน เป็นส่วนที่ทางกองบรรณาธิการของสำนักพิมพ์กำหนด สำหรับท่าน ว.วชิรเมธี ใช้เทคนิควิธีทางภาษาที่หลากหลายในงานเขียนของท่านแต่ละเล่ม และไม่พบว่าเป็นข้อกำหนดตายตัวในการเลือกใช้วิธีใดเป็นพิเศษ โดยมีเทคนิค คือ ๑) การสร้างคำใหม่ ๒) การสร้างสำนวนใหม่จากคำเดิม ๓) การใช้อุปมาเปรียบเทียบ ๔) การเล่นคำ ๕) การใช้คำสัมผัสคล้องจอง ๖) การใช้คำทับศัพท์ ๗) การใช้คำตามสมัยนิยม ๘) การใช้เครื่องหมายวงเล็บ ดังนี้

๑) การสร้างคำใหม่

การใช้เทคนิควิธีนี้ของท่าน ว. วชิรเมธี มีคำที่สร้างขึ้นใหม่แทบทุกคำเป็นคำประสม โดย คือ การสร้างคำที่เทียบจากแนวคำเดิมการสร้างคำโดยนำคำศัพท์ภาษาต่างประเทศมาประสมกับคำไทย และการสร้างคำประสมขึ้นใหม่

๑.๑) การสร้างคำที่เทียบจากแนวคำเดิม

ลักษณะของการสร้างคำที่เทียบจากแนวคำเดิม มีทั้งการเปลี่ยนเสียงพยัญชนะบางตัว เพื่อสร้างคำใหม่ที่มีเสียงใกล้เคียงกับคำเดิม และการคงคำหรือพยางค์ที่เป็นเอกลักษณ์ของคำประสมบางคำไว้ ซึ่งผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ถึงความหมายของคำใหม่ และสามารถอ้างอิงคำเดิมได้ด้วยเช่นกัน เช่น

พ่อแม่ลูกแทบไม่มี ‘เวลาคุณภาพ’ ร่วมกัน ผู้บริหารที่ไม่รู้จักแบ่งเวลาเช่นนี้จะก่อให้เกิดภาวะ ‘สัมพันธพลาต’^๗

คำว่า สัมพันธพลาต เป็นการสร้างคำที่เทียบจากแนวคำเดิม คำว่า สัมพันธภาพ ซึ่งเป็นการสร้างคำใหม่มีนัยเชิงล้อเลียนว่าแทนที่จะเป็นความสัมพันธ์อันดีกลับกลายเป็นความสัมพันธ์ที่ผิดพลาตเสียหายไป

‘กิ๊กภัย’ = ภัยจากการมีกิ๊ก^๘

การสร้างคำว่า ‘กิ๊กภัย’ เป็นการสร้างคำที่เทียบจากแนวคำเดิม เหมือนคำว่า อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย..ซึ่งเป็นคำสมาส กิ๊ก ไม่ใช่คำบาลีหรือสันสกฤต ดังนั้น จึงเป็นการสร้างคำที่อาศัยวิธีสมาส แต่มีใช้คำสมาส

๑.๒) นำคำภาษาต่างประเทศมาประสมกับคำไทย

วิธีการนี้ของท่าน ว. วชิรเมธี เป็นอีกหนึ่งวิธีที่ทำให้ผลงานของท่านกลายเป็นหนังสือธรรมะทันสมัย มีเสน่ห์และกลืนอายต่างจากหนังสือธรรมะแบบเดิม ท่านใช้คำภาษาต่างประเทศ

^๗ว. วชิรเมธี, **คนสำราญ งานสำเร็จ**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้งพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๑, หน้า ๒๙.

^๘อ้างแล้ว.

ที่หลากหลายมาประสมกับคำไทย ซึ่งภาษาต่างประเทศที่นำมาใช้เป็นคำที่สังคมรู้จัก หมายความว่า ถูกใช้ในการสื่อสารของผู้คนเป็นประจำ ผู้อ่านจึงสามารถเข้าใจความหมายของคำใหม่ได้โดยไม่ต้องอาศัยการนิยามหรือแปลความ แต่ในบางกรณีท่านได้นิยามความหมายของคำใหม่เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ ท่านจึงให้ความหมายชี้เฉพาะบางประการ อาทิ

โรคอารยธรรม คือ โรคเศรษฐกิจในท้องไอซียู พอมีเงินมากแล้ว จะป่วยที่หนึ่ง ก็ป่วยด้วยโรคที่คำรักษาพยาบาลค่อนข้างแพง ฉีดยาเข็มหนึ่งหมื่นสอง ต้องฉีดทุกวัน..

ท่าน ว. วชิรเมธี นำคำว่า โรค มาประสมกับคำว่า อารยธรรม เพื่อสื่อถึงความหมายว่าเป็นโรคของคนระดับสูงในสังคม และให้ความหมายของคำเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้

เมื่อความป่วยเกิดขึ้น ท่านนั่งดูความป่วย นั่งดูใจ นั่งดู ‘เข็มไมล์หัวใจ’ ของตัวเองว่า หวั่นไหวตามความป่วยไหม^๙

คำว่า เข็มไมล์ ประสมกับหัวใจ เพื่อเปรียบเทียบว่า จิตใจของเรานั้นมีเครื่องวัดเป็นเข็มไมล์ที่สามารถวัดได้ว่า จิตใจของเรามีการเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใด

๑.๓) สร้างคำประสมขึ้นใหม่

คำใหม่บางส่วน ท่าน ว. วชิรเมธี ใช้วิธีประสมคำขึ้นใหม่ โดยทำให้เกิดคำใหม่ที่มีความหมายชวนให้ผู้อ่านได้ขบคิด อาทิ

‘ประกาศทางปัญญา’^{๑๐}

จากคำว่า ประกาศทางปัญญา เพื่อหมายถึงผลงานและความดีของผู้ล่วงลับสามารถนำทาง ส่องสว่างให้ชนรุ่นหลังเดินตามสู่เส้นทางแห่งความดีและความหลุดพ้นได้

‘ท่าฝนแห่งถ้อยคำ’^{๑๑}

คำว่า ท่าฝนแห่งถ้อยคำ มีนัยถึงคำดำหนิ ต่อว่า วิพากษ์ วิจารณ์ ซึ่งสะท้อนว่ามีมากมายดังท่าฝน

๒) การสร้างสำนวนใหม่จากคำเดิม

การสร้างสำนวนใหม่ เป็นการนำสำนวนพูด หรือสำนวนคำพังเพย ที่มีแต่เดิมมาปรับเปลี่ยน กล่าวคือ เป็นการสร้างสำนวนใหม่จากสำนวนเดิม อาทิ

‘ที่ใดมีกิ๊ก ที่นั่นมีกรรม’^{๑๒}

มาจาก ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีทุกข์

‘ข้างนอกสดใส ข้างในสงบเย็น’

^๙ว. วชิรเมธี, **สบตากับความตาย**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้งพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๔๘), หน้า ๔๑.

^{๑๐}ว. วชิรเมธี, **ธรรมบันดาล**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้งพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๒), หน้า ๖๗.

^{๑๑}ว. วชิรเมธี, **ธรรมคลายใจ**, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้งพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๒), หน้า ๙.

^{๑๒}ว. วชิรเมธี, **คนสำราญ งานสำเร็จ**, หน้า ๖๐.

มาจาก ช้างนอกสุกใส ช้างในเป็นโพรง

‘ทำมาหาธรรม’ มาจาก ทำมาหากิน^{๑๓}

๓) การใช้อุปมาเปรียบเทียบ

ท่าน ว. วชิรเมธี นำมาใช้เพื่อเปรียบเทียบให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น ด้วยการอุปมาเป็นการเปรียบเทียบกับชีวิตจริงในยุคปัจจุบันให้เข้าใจง่าย เช่น

‘คนทุกคนบนโลกนี้หรือแม้แต่สรรพสัตว์ในจักรวาลล้วนมีที่มา เจกเช่นเดียวน้ำทุกหยดล้วนมีต้นน้ำ’^{๑๔}

๔) การเล่นคำ

ลักษณะของการเล่นคำที่ท่าน ว. วชิรเมธี ใช้คำพ้อง คำซ้ำ และการเล่นเสียงสัมผัสของคำ ดังนี้ คือ

๔.๑) คำพ้อง

ท่านใช้ทั้งคำพ้องเสียง คำพ้องรูป และคำพ้องรูปพ้องเสียง เช่น

..เพราะว่าเก่งทุกเรื่อง ก็ทุกข์ ทุกเรื่องเหมือนกัน^{๑๕}

ทุก หมายถึงแต่ละหน่วยของจำนวนทั้งหมด ล้อกับ ทุกข์ ที่หมายถึงความยากลำบาก หลวงพ่อชา สุภัทโท พระวิปัสสนาจารย์ ผู้ทำให้ดอกบัวบานในโลกตะวันตกอย่างหมดจดงดงาม^{๑๖}

ป่วยเป็นก็เป็นสุข ป่วยไม่เป็นก็เป็นทุกข์^{๑๗}

คำ ‘เป็น’ ในสองความหมาย คือ ความหมายแรกเป็น กริยา สัมพันธระหว่างคำแรกกับคำหลัง เพื่อให้เห็นว่าคำหน้าและคำหลังมีภาวะคือ ความมี ความเป็น เกี่ยวข้องกันอย่างไร

โลกธรรม โลกกระทำ^{๑๘}

ท่านตั้งใจเล่นเสียงคำพ้อง คือ โลกธรรม (โลก-กะ-ทำ) กับ โลกกระทำ (โลก-กระ-ทำ)

อุตสาหกรรม อุตสาหกรรม^{๑๙} ท่านใช้คำพ้อง เพื่อสื่อสารคนทำงานอุตสาหกรรมการไม่ให้ตกอยู่ในวังวนของบาปกรรม กลายเป็นธุรกิจที่ดึงคนที่อุตสาหกรรมในหน้าที่การงานแล้วกลับตกไปสู่กรรมจนได้

^{๑๓}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๔, ๑๒๕.

^{๑๔}ว. วชิรเมธี, **ธรรมติดปีก**, พิมพ์ครั้งที่ ๒๖, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พรินต์ติ้งพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๒), หน้า ๔๐.

^{๑๕}ว. วชิรเมธี, **คนสำราญ งานสำเร็จ**, หน้า ๒๕.

^{๑๖}ว. วชิรเมธี, **ธรรมเกล็ดแก้ว**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พรินต์ติ้งพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๒), หน้า ๗๙.

^{๑๗}ว. วชิรเมธี, **สบตาด้วยความตาย**, หน้า ๙๙.

^{๑๘}ว. วชิรเมธี, **ธรรมะทำไม**, พิมพ์ครั้งที่ ๒๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พรินต์ติ้งพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๒), หน้า ๓๐.

^{๑๙}ว. วชิรเมธี, **ธรรมาคำขึ้น**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (ปทุมธานี : สำนักพิมพ์เวิร์คพอยท์, ๒๕๕๐), หน้า ๘.

๔.๒) คำซ้ำ

ท่านว. วชิรเมธี ใช้วิธีนี้บ่อยมาก โดยใช้คำซ้ำเพื่อเน้นความหมาย หรือเน้นให้ข้อความนั้นโดดเด่น ชวนให้จดจำยิ่งขึ้น เช่น

สักวันต้องไปเจอคนจริง ที่รู้จักจริง รู้ลึก รู้กว้าง รู้ไกล^{๒๐}

๔.๓) เสียงสัมผัส

การเล่นคำประเภทเล่นเสียงสัมผัสที่ปรากฏในงานเขียนของท่าน ว.วชิรเมธี พบในการเล่นเสียงสัมผัสพยางค์เป็นส่วนมาก เช่น

ความทุกข์ทั้งหลายเกิดจากใจที่ไม่ตื่น ไม่เต็ม ไม่โต^{๒๑}

น่าเสียดายชีวิตที่ถูกเหวี่ยงไปอย่างไร้จุดหมายวันแล้ววันเล่า ล่องลอยไปในกระแสแห่งกิน กาม เกียรติ เหมือนขอนไม้แห้ง หรือ กอสะวะที่ไร้อนาคต^{๒๒}

จงฟังเสียง คำพร่ำสอน อันซ้ำซาก ให้ได้ยิน เป็นเสียงของการเจียรไนเพชรแห่งชีวิต ให้แวววาว พราวพราว ไปด้วยเหลี่ยมคมแห่งสติปัญญา^{๒๓}

๕) การใช้คำสัมผัสคล้องจอง

ลักษณะการใช้คำสัมผัสคล้องจองที่ปรากฏมีทั้งสัมผัสสระและพยางค์ เพื่อสร้างความไพเราะ ฟังแล้วรื่นหู และทำให้จดจำได้ง่าย โดยการใช้สัมผัสคล้องจองในงานเขียนของท่าน ว. วชิรเมธี ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์สำคัญ เนื่องจากพบวิธีนี้มากที่สุด เช่น

ไม่จากเป็นก็จากตาย ไม่จากร้านก็จากดี^{๒๔}

คนสำราญ งานสำเร็จ ไม่ใช่ ‘ทำพอเสร็จ ๆ’ แล้วก็จบกัน^{๒๕}

เมื่อกายอยู่ได้ ใจจึงอยู่ดี^{๒๖}

๖) การใช้คำทับศัพท์

บางกรณีท่านจึงคิดว่าน่าจะเลือกใช้คำทับศัพท์ต่างประเทศ เพราะต้องการสร้างสีสัน อรรถรสในการอ่านให้สะดุดตามากยิ่งขึ้น เช่น

ช่วงนี้เป็นช่วงไฮซีซั่นของพระ ช่วงธรรมะอินเทรนด์ ใคร ๆ ก็อยากฟังธรรมะ^{๒๗}

อาการไอของโยมพ่อ ทำให้ลูกรู้เข้าใจคำว่า I Love You^{๒๘}

^{๒๐}ว. วชิรเมธี, คนสำราญ งานสำเร็จ, หน้า ๔๙.

^{๒๑}ว. วชิรเมธี, ธรรมาคำขึ้น, หน้า ๑๙.

^{๒๒}ว. วชิรเมธี, ธรรมเกล็ดแก้ว, หน้า ๑๕.

^{๒๓}ว. วชิรเมธี, ธรรมอภังการ, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้งพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๑), หน้า ๑๙๙.

^{๒๔}ว. วชิรเมธี, สบตาด้วยความตาย, หน้า ๖๑.

^{๒๕}ว. วชิรเมธี, คนสำราญ งานสำเร็จ, หน้า ๗๔

^{๒๖}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๗.

^{๒๗}อ้างแล้ว.

^{๒๘}ว. วชิรเมธี, สบตาด้วยความตาย, หน้า ๖๓.

๗) การใช้คำตามสมัยนิยม

ท่าน ว. วชิรเมธี มักจะใช้คำง่าย ๆ ที่สื่อความหมายตรงตัว ไม่ต้องแปลความ นอกจากนี้ ยังมีการใช้คำสแลง และคำศัพท์ที่นิยมใช้ตามยุคสมัยอีกด้วย เช่น

พระบางรูปขึ้นมารั้งเก้าอี้เอาไว้^{๒๙}

‘รั้งเก้าอี้’ เป็นคำสแลง หมายถึงการครอบครองตำแหน่งงานหรือครองตำแหน่งเพื่อกันทำผู้อื่นเอาไว้

ตั้งแต่นั้นมาเวลาประชุม พระองค์ทรงยึดไมค์แทนได้ ตามที่ใจต้องการ

‘ไมค์’ หมายถึง พูดในที่ประชุมสาธารณะ โดยไม่มีผู้ใดสามารถแทรก หรือแย่งพูดได้

พระเครื่องจึงเป็นเครื่องราง ยอดฮิต ที่คนไทยส่วนใหญ่นิยมมีไว้กัน^{๓๐}

‘ยอดฮิต’ ใช้ในความหมายว่า เป็นที่นิยมสูงสุด

๘) การใช้เครื่องหมายวงเล็บ

ท่าน ว. วชิรเมธี ใช้เครื่องหมายวงเล็บ (นลิขิต) อยู่บ่อยครั้ง เพื่อแปลความหมาย เพื่อสร้างอารมณ์ขัน และเพื่อแปลความหมาย คือ

๘.๑) เพื่อสร้างอารมณ์ขัน

การใช้เครื่องหมายวงเล็บเพื่อสร้างอารมณ์ขันนั้น เป็นการขยายข้อความหรือคำข้างหน้า เพื่อให้ความหมายที่ต่างไป หรือ เสริมความหมายให้เกิดความขบขัน เช่น

หลังจากฝ่าด่านคำปรามาสครั้งใหญ่ในชีวิตมาได้อย่างน้อยสามครั้ง (ความจริงมีมากกว่านี้)^{๓๑}

ความผิดน่านปการดังกล่าวมานี้ ทำให้พระเทวทัต กลายเป็นตัวอย่างในทางเลวตลอดกาล ชื่อเสีย (ง) ของท่าน เป็นที่กล่าวขานอ้างอิงในทางชั่วมาทุกยุคทุกสมัย^{๓๒}

๘.๒) เพื่อแปลความหมาย

โดยท่าน ว. วชิรเมธี มีจุดประสงค์เพื่อแปลความหมายนั้น มีทั้งการแปลคำศัพท์ที่เป็นภาษาบาลี และการแสดงคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีความหมายเดียวกัน ภายในเครื่องหมายวงเล็บ (นลิขิต) เพื่อให้เข้าใจง่ายยิ่งขึ้น เช่น

โปรดให้เปลี่ยนนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินจากสงครามวิชัย (เอาชนะโดยสงครามและความรุนแรง) มาเป็น ธรรมวิชัย (เอาชนะโดยธรรมและความเมตตา)^{๓๓}

^{๒๙}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙๖.

^{๓๐}ว. วชิรเมธี, ธรรมะศักดิ์สิทธิ์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พรินต์ติ้งพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๐), หน้า ๓๖.

^{๓๑}ว. วชิรเมธี, ธรรมะบันดาล, หน้า ๒๓.

^{๓๒}ว. วชิรเมธี, ธรรมะดับร้อน, พิมพ์ครั้งที่ ๑๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พรินต์ติ้งพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๒), หน้า ๘๕.

^{๓๓}ว. วชิรเมธี, ธรรมะคลายใจ, หน้า ๑๙๘.

กล่าวโดยสรุป พบว่าเทคนิควิธีทางภาษาที่ท่าน ว. วชิรเมธี ได้แก่ การใช้คำสัมผัส คล้องจอง การใช้อุปมาอุปไมย และการเล่นคำประเภทคำซ้ำ ตามลำดับ โดยวิธีต่าง ๆ ที่ท่านใช้ มาจากความมุ่งหมายหลักของท่าน คือ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และสนใจติดตาม

๓.๒.๒ เทคนิควิธีการนำเสนอ

ท่าน ว. วชิรเมธี ใช้เทคนิควิธีการนำเสนอพุทธธรรมผ่านหนังสือธรรมะ ได้แก่ ๑) การยกตัวอย่าง ๒) การอธิบายขยายความ ๓) การใช้บทสนทนาโต้ตอบ ๔) การเปรียบเทียบ ๕) การสร้างอารมณ์ขึ้น ๖) การตั้งคำถาม และ ๗) การให้คำนิยาม ดังนี้

๑) การยกตัวอย่าง

ท่านใช้วิธีการสอนธรรมะโดยยกตัวอย่าง หรือบางกรณีใช้วิธีการสอนธรรมะก่อนแล้ว จึงยกตัวอย่างโดยการยกตัวอย่างจากตัวท่านเอง จะมีการอ้างอิงก่อนเสมอว่าตัวอย่างที่ยกมานั้น มาจากแหล่งใด ซึ่งมีทั้งการระบุรายละเอียดของแหล่งที่มาอย่างชัดเจน บางครั้งระบุอย่างคร่าว ๆ เช่น บอกว่าเป็นเรื่องเล่าที่ท่านได้ฟังมา หรือมาจากหนังสือที่ท่านได้มีโอกาสอ่าน เช่น วาที บุคคลสำคัญ พุทธกรรมหรือประสบการณ์ของบุคคล ดังนี้

๑.๑) วาทีบุคคลสำคัญ

ท่านยกตัวอย่างวาทีของบุคคลสำคัญต่าง ๆ จำนวนมาก ทั้งวาทีของบุคคลสำคัญ จากหลากหลายวงการ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ในประเทศและต่างประเทศ ในวงการศาสนาและ ปรัชญา พระพุทธวจนะ วาทีของท่านพุทธทาส วาทีของพลวงพ่อชา มหาตมะ คานธี ขงจื๊อฯ แวดวงวิทยาศาสตร์ คือวาทีของอัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ นิวตันฯ วงการการเมือง วาทีของ อานันท์ ปันยารชุน อับบราฮัม ลินคอล์นฯ วงการศิลปะ วาทีของ อังคาร กัลยาณพงศ์ เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ ฯ วงการบันเทิงอาทิ วาทีของเทพ โพธิ์งามฯ ดังนี้

มีคนไปกราบเรียนถามหลวงปู่ดุลย์ อตุโล พระวิปัสสนาจารย์ แห่งวัดบูรพาราม จังหวัด สุรินทร์ว่า ถ้ามีคนตายควรจะไว้ทุกข์สักกี่วัน หลวงปู่ตอบว่า ทุกข์ต้องกำหนดรู้ รู้แล้วละเสีย ไปไว้ (ทุกข์) มันทำไม^{๓๔}

วาทีวรรณคดีของท่านพุทธทาสภิกขุ ปราชญ์เรื่องนามแห่งสยามประเทศ...
สิ่งที่ลือกกลวงเราดีที่สุด คือสิ่งที่เราเรียกมันว่า ความสุข^{๓๕}

จากการศึกษาพบว่า การยกตัวอย่าง วาทีบุคคลสำคัญ เป็นเทคนิควิธีที่ท่านใช้มากที่สุดในการนำเสนอในหนังสือธรรมะ

๑.๒) พุทธกรรมหรือประสบการณ์ของบุคคล

^{๓๔} ว. วชิรเมธี, ธรรมะทำไม, หน้า ๑๒๒.

^{๓๕} ว. วชิรเมธี, ธรรมาคำขึ้น, หน้า ๗๕.

ท่าน ว, วชิรเมธี สันสอนธรรมะด้วยการยกตัวอย่างพฤติกรรมหรือประสบการณ์ของบุคคลสำคัญในบางช่วงบางตอน เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาของพุทธธรรมที่ต้องการสอน โดยจำแนกเป็นพฤติกรรมหรือประสบการณ์ของบุคคลสำคัญ บุคคลใกล้ชิด และตัวท่านเอง คือ

(๑) บุคคลสำคัญ ท่านใช้ในการอ้างอิงมีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติจากทุกยุคสมัย และทุกวงการ ด้านวิทยาศาสตร์ การเมือง การปกครอง สังคม ได้อัญเชิญพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมถึงพระเถระด้วย เช่น

เมื่อเสด็จฯ ต่างจังหวัดเพื่อตรวจเยี่ยมโครงการต่าง ๆ และพบปะราษฎร ขณะพลบค่ำแล้ว พระองค์กำลังจะเสด็จกลับ วันนั้นพระองค์และข้าราชการบริพารถูกตัวบึงกัด ตอนนั้นเวลาประมาณสองสามทุ่ม พระองค์เสด็จผ่านข้าราชการบริพารแล้วตรัสถามว่า ใครถูกบึงกัด เจ้าหน้าที่กรมชลประทานคนหนึ่งตอบว่า ข้าพระพุทธเจ้า พระองค์ตรัสถามแล้วก็ไม่ตรัสอะไรต่อเลย เสด็จฯ ขึ้นรถยนต์พระที่นั่งเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น แต่ที่ไหนได้ประมาณ ๓ นาที พระองค์ก็เสด็จฯ ลงมา ปรากฏว่าทรงขึ้นรถไปเพื่อหายาหม่อง แล้วก็ย้อนมาที่ข้าราชการบริพารชุดเดิม พลาถามว่าใครถูกบึงกัด พอทราบตัวคนที่ถูกบึงกัดแล้ว พระองค์ก็ทรงจับมือเลย คvikยาหม่องออกมาทา ทาที่ข้าราชการบริพารคนนั้น..ในโลกนี้จะมีผู้นำสักกี่คนที่มีความละเอียดละไมกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้ขนาดนี้^{๓๖}

หลวงพ่อกำลังท่านอยู่กับความป่วยมาหลายปีก่อนจะมรณภาพ หลวงพ่อเทียนท่านอยู่กับมะเร็งหลายปี ท่านเหล่านี้ถึงกายจะป่วย แต่ท่านก็ยิ้ม หลวงพ่อพุทธทาสภิกขุ กายท่านป่วยหนัก หัวเราะไป นายแพทย์หรือคนใกล้ชิดที่คอยอภิบาล พอเห็นท่านป่วยแต่ละครั้งก็ท้อใจไม่ทั่วท้อง ประคองท่านพุทธทาสเข้าห้องน้ำแต่ละที หัวใจเต้นรัวไม่เป็นจังหวะ กลัวท่านจะเป็นอะไรไป แต่ตัวท่านเองเมื่อป่วยแล้ว ท่านก็นั่งพิจารณาความป่วยมันแสดงตัวอยู่ตรงหน้าอย่างมีสติ จากนั้นก็เรียนรู้จากความป่วยด้วยรอยยิ้ม เปลี่ยนความป่วยเป็นปัญญา^{๓๗}

(๒) บุคคลใกล้ชิดท่าน

ท่าน ว, วชิรเมธีนำมาใช้เป็นตัวอย่างทั้งครอบครัว และมิตรสหาย ซึ่งท่านจะยกเรื่องราวที่บุคคลผู้นั้นเล่าให้ฟัง หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลเหล่านั้นมาเป็นตัวอย่าง เช่น

โยมแม่ของอาตมาภาพ ท่านป่วยด้วยโรคหืด ลูกหลานพาไปรักษาที่โรงพยาบาล ลูกหลานบอกว่า ถ้าอาการหนักละ จะทำอย่างไร โยมแม่บอกว่า ในที่สุดก็ตาย และท่านก็ตายอย่างอาจหาญ ท่านเป็นผู้หญิงที่ใจเด็ดมาก ไม่ได้อ่อนนทรร้อนใจอะไร บอกลูกหลานว่ารักษาหายก็ดี แต่หากไม่หายอยู่ไม่ได้ ก็ตายเท่านั้นเอง ลูกหลานนะใจแป้ว แต่โยมแม่ใจเด็ดตายเป็นตาย ไม่เป็นไร^{๓๘}

^{๓๖} ว. วชิรเมธี, คนสำราญ งานสำเร็จ, หน้า ๔๒-๔๓.

^{๓๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๒-๔๓.

^{๓๘} อ้างแล้ว.

เพื่อนของอาตมาเคยเป็นเลขาฯ พระผู้ใหญ่ท่านหนึ่ง วันหนึ่งทำงานผิดพลาด ใช้อำนาจสั่งการโดยไม่ถามหลวงพ่อก็ หลวงพ่อเป็นสมเด็จฯ ท่านเรียกเข้าไปถามว่า เธอนึกว่าตัวเองเป็นใคร ประโยคเดียวเท่านั้น ท่านนอนโรงพยาบาลสามวัน^{๓๙}

(๓) ตัวท่านเอง

บางกรณี ท่าน ว.วชิรเมธี ใช้ตัวท่านเป็นตัวอย่าง โดยอ้างอิงจากประสบการณ์ที่ท่านได้พบเห็นได้ศึกษามาด้วยตัวท่านเอง เช่น

อาตมาภาพเอง ถ้าไม่แบ่งงาน วันวันหนึ่งอาตมาคงไม่ต้องทำอะไรแล้ว เมื่อวันก่อนบรรยายอยู่สองชั่วโมง กลับออกจากห้องบรรยายมีโทรศัพท์ไม่ได้รับ ๕๐ สาย ถ้าต้องรับทุกสายคงไม่มีเวลาไปทำอย่างอื่น..เมื่อแบ่งงานแล้วอาตมาก็สบายใจ เพราะว่ามีหน้าห้อง คือเลขาฯ รับแทน อาตมาก็สบาย กินอิ่ม นอนอุ่น เหมือนเดิม^{๔๐}

วันหนึ่งไปอัดเทปรายการ ‘มองมุมธรรม’ ที่สถานีโทรทัศน์ไทยทีวี พิธีกรถามผู้ร่วมรายการว่า แต่ละคนมีวิธีบริหารจัดการอย่างไรจึงหน้าใสกันทั้งสามคน คนหนึ่ง เป็นนายแพทย์ อีกคนหนึ่งเป็น นิสิตจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คำถามนี้แม้ฟังดูแสนธรรมดา แต่คำตอบที่ได้กลับมาจากแต่ละท่านนั้น คมคายมาก^{๔๑}

การยกตัวอย่างประเพณีพฤติกรรมหรือประสบการณ์ของบุคคลเป็นกลวิธีการนำเสนอที่ท่าน ว. วชิรเมธีใช้มากเป็นอันดับที่สอง จากการวิเคราะห์วิธีการนำเสนอทั้งหมด

๑.๓) ข้อมูลจากเอกสารและสื่อต่าง ๆ

ท่าน ว. วชิรเมธีได้แจ้งที่มาอย่างชัดเจน โดยระบุชื่อสื่อ ผู้แต่ง วันเดือนปีที่ตีพิมพ์เช่น สมัยหนึ่ง จักรพรรดิองค์หนึ่งเสวยราชย์ต่อจากพระราชบิดา พระองค์ทรงรู้สึกมีความสุขมาก เย็นวันหนึ่งทรงพระดำเนินขึ้นไปบนยอดเขา ทอดพระเนตรดูอาณาจักรของพระองค์จนสุดสายพระเนตร ทรงรำพึงให้มหาดเล็กฟังว่า เธอคูสิ ถ้าพระอัยกา พระอัยกี พระชนก พระชนนีของฉันทันยังอยู่ ทุกพระองค์จะทรงมีความสุขเพียงใดที่ได้เห็นฉันทครองราชย์อย่างมีความสุขถึงเพียงนี้ มหาดเล็กคนหนึ่งตามเสด็จอย่างใกล้ชิดได้ยื่นกระแสพระราชดำรัสแล้วก็อดยิ้มไม่ได้ พลองกระซิบกราบทูลว่า ถ้าพระอัยกา พระอัยกี และพระชนกพระชนนีของพระองค์ยังทรงพระชนม์ชีพอยู่ พระองค์ก็ไม่ได้ทรงครองราชย์อย่างนี้หรอกพะย่ะค่ะ...

เออ จริงสินะ ถ้าท่านเหล่านี้ยังอยู่ ราชสมบัติจะตกลงมาถึงมือเราได้อย่างไร นี่คือข้อดีของความตาย ถ้าเขาไม่ตาย เราจะได้เสวยราชย์หรือ จริงไหม..^{๔๒}

^{๓๙}ว. วชิรเมธี, คนสำราญ งานสำเร็จ, หน้า ๓๙.

^{๔๐}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๖.

^{๔๑}ว. วชิรเมธี, ธรรมสบายใจ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้งพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๙), หน้า ๒๗.

^{๔๒}ว. วชิรเมธี, สบตากับความตาย, หน้า ๔๓.

เมื่อหลายปีก่อน ผู้เขียนชมสารคดีบทสัมภาษณ์ประธานาธิบดีของประเทศติมอร์ตะวันออกแล้วประทับใจมาก เมื่อนักข่าวซีเอ็นเอ็นคนหนึ่งถามท่านว่า หากเสร็จสิ้นภารกิจรวมประเทศแล้ว ท่านจะทำอะไรต่อท่านตอบด้วยแวตาทอประกายว่าหลังเสร็จสิ้นหน้าที่ในตำแหน่งประธานาธิบดี ผมจะกลับบ้านที่ชนบท หลังจากนั้นผมจะทำสวนและปลูกผักทอง^{๔๓}

๑.๔) เรื่องเล่าที่ไม่ระบุแหล่งอ้างอิง

การยกตัวอย่างลักษณะนี้จะปรากฏในกรณีที่เป็นเรื่องเล่าแบบมุขปาฐะ ซึ่งท่านเคยได้รับการถ่ายทอดมา มีทั้งเรื่องเล่าที่มีคติสอนใจเรื่องเล่าแนวปรัชญา และเรื่องขบขัน เช่น

อาจารย์คนหนึ่งมีลูกศิษย์ชื่อนาย บาบ เดินไปไหนมาไหน แยกไปใครมาก็ทักว่า คุณ บาบไปไหน คุณบาบทำอะไร คุณบาบสบายดีหรือ ทุกครั้งที่ได้ฟังใครเรียกชื่อ เจ้าตัวจะรู้สึกไม่สบายใจ จึงไปหาอาจารย์เพื่อเปลี่ยนชื่อใหม่..^{๔๔}

๑.๕) ข้อมูลเหตุการณ์

ท่าน ว. วชิรเมธี ยกตัวอย่างจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน เหตุการณ์ร่วมสมัย ปรากฏการณ์ทางสังคมที่สะท้อนใจมีผลกระทบจากเหตุการณ์หยิบยก เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการถ่ายทอด ยกเป็นตัวอย่างใช้สอนธรรมะที่เกี่ยวข้องทำให้เข้าใจได้ง่าย เห็นภาพชัดเจนว่าธรรมะนั้น ๆ เป็นเรื่องใกล้ตัวและเกี่ยวข้องกับผู้ฟังอย่างไร

ย้อนไปอีกสองสามวันก่อนหน้านั้น เด็กคนหนึ่งใช้โทรศัพท์มือถือคุยธุระกับเพื่อนอยู่ดี ๆ ขณะกำลังคุยเพลิน โทรศัพท์มือถือระเบิดตูมขึ้นมา อาการของเด็กคนนั้นตามข่าวระบุว่าไม่ตายก็เลี้ยวไม่โต เพราะว่าถือโทรศัพท์แนบติดหูอยู่พอดี หรือหากโทรศัพท์มือถือไม่ถึงกับระเบิด แต่ถ้าได้คุยทุกวัน คุยกันอย่างมีความสุขจนลืมเวลา ท่ามกลางความสุข ความทุกข์ก็อาจจะมาเยือนโดยไม่บอกกล่าว เพราะอาจกลายเป็นมะเร็งได้ ความข้อนี้จริงหรือไม่จริง ไม่รู้ แต่มีการเตือนไว้อย่างนั้นว่า การโทรศัพท์นาน ๆ อาจก่อให้เกิดมะเร็ง^{๔๕}

๒) การอธิบายขยายความ

เป็นเทคนิควิธีที่มีทั้งการขยายความโดยการจำแนกเป็นหัวข้อ การขยายความโดยใช้เครื่องหมายวงเล็บ การใช้บทสนทนาโต้ตอบดังนี้

๒.๑) การจำแนกเป็นหัวข้อ

เพื่อให้สามารถเข้าใจประเด็นที่ท่านต้องการสื่อสาร แยกแยะได้ง่ายยิ่งขึ้น เช่น

ถ้าเธอเข้าใจเรื่อง ตัวกู ทั้งของตนเองและของคนอื่น เธอก็ควรจะรู้ว่า ถ้าเธออยากอยู่กับคนทั้งโลกอย่างมีความสุข ก็จงถือคติ

๑) อย่าดูหมิ่นตัวกูของใคร

^{๔๓}ว. วชิรเมธี, ธรรมสบายใจ, หน้า ๑๓.

^{๔๔}ว. วชิรเมธี, กำลังใจแห่งชีวิต, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เรือนปัญญา, ๒๕๔๖), หน้า ๑๐๐.

^{๔๕}ว. วชิรเมธี, สบตาด้วยความตาย, หน้า ๘๙.

- ๒) อย่าอวดรู้ตัวกูข่มใคร เพราะจะทำให้เกิดการปะทะกันระหว่างตัวกู
 ๓) อย่าขโมยตัวกูของใครมาเป็นตัวกูของตนเอง (อันเดียวกับขโมยลิขสิทธิ์นั่นเอง)
 ๔) อย่ามีตัวกูแทรกอยู่แทรกกลมหายใจเข้าออก^{๔๖}

๒.๒) โดยใช้เครื่องหมายวงเล็บ

เป็นการขยายความที่ใช้เสริม เพิ่มเติมข้อมูลหรือรายละเอียดในเรื่องที่กล่าวถึง เช่น
 ตามตำนานกล่าวว่า ท่านเป็นลูกของหญิงงามเมือง หรือนางนครโสเภณี (สมัยก่อนถือเป็นเกียรติยศของบ้านเมืองอย่างหนึ่ง)..^{๔๗}

แต่ยังหมายถึง การเอาความรัก ความรู้สึก ค่านิยม รสนิยม สติปัญญา มา ‘สมรส’ (ปรับให้สมกัน) อีกต่างหาก^{๔๘}

๓) การใช้บทสนทนาโต้ตอบ

ทำให้ผู้อ่านจินตนาการตามเรื่องราวที่ท่านต้องการสื่อสารได้ง่ายยิ่งขึ้นด้วย เช่น
 มีอยู่วันหนึ่งคนเลี้ยงโคไปเจอพระพุทธเจ้าในป่าสงสัยว่า เอ..ใครนะ มานั่งอยู่ในป่าแห่งนี้
 นี้ หิมะโปรยสาย ลมหนาวรำเพยพัด สมณะหนุ่มรูปหนึ่งมีจีวรตั้งแต่หัวลงมาไหลแต่ตานิด
 เดียวจึงเดินเข้าไปถามว่าท่านเป็นใคร พระองค์ตอบว่า “ฉันคือสมณโคตม” เขาตกใจมากว่า
 ทำไมผู้บริหารระดับสูงของพุทธศาสนามานั่งอยู่ตรงนี้ก็เลยถามว่าพระองค์มีความสุขไหม
 พระพุทธเจ้าตรัสถามกลับว่า เธอไปไหนมา ตอบว่า ผมเองเป็นคนเลี้ยงโค โคผมหาย ตอนนี้
 ผมกำลังตามหาอยู่ พระพุทธเจ้าถามว่า “หายไปกี่ตัว” ตอบว่า ๑๖ ตัว พระพุทธเจ้าถามต่อ
 อีกว่า เธอคิดว่าฉันมีโคไหม “พระองค์ไม่น่ามี” “เพราะฉะนั้น คนที่ไม่มีโค มีสิทธิที่จะจะหาย
 ไหม?” ตอบว่า “ไม่มี” “คนที่ไม่มีโค และโคไม่เคยหาย จะมีความสุขไหม?” “มีสิครับ”
 พระพุทธองค์ถามต่อว่า “ในเมืองนี้ ใครมีอำนาจมากที่สุด” พระเจ้าพิมพิสาร มีอำนาจมากที่สุด
 ที่สุด “ระหว่างฉัน ที่ออกมานั่งตากลมอยู่ที่นี่ กับพระเจ้าพิมพิสารซึ่งมีอำนาจมากที่สุด ใครมี
 ความสุขมากกว่ากัน ชวนาจึงตอบว่า “พระองค์ต้องมีความสุขมากกว่า”^{๔๙}

๔) การเปรียบเทียบ

^{๔๖} ว. วชิรเมธี, **ธรรมะหลักสบาย**, พิมพ์ครั้งที่ ๓๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้ง
 พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๒), หน้า ๒๐.

^{๔๗} ว. วชิรเมธี, **ธรรมะเกร็ดแก้ว**, หน้า ๑๘.

^{๔๘} ว. วชิรเมธี, **ธรรมะทอรัก**, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้งพับลิชชิ่ง
 จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๐), หน้า ๖๒.

^{๔๙} ว. วชิรเมธี, **คนสำราญ งานสำเร็จ**, หน้า ๒๗-๒๘.

งานเขียน ว. วชิรเมธี มีทั้งการเปรียบเทียบความแตกต่างและเปรียบเทียบความเหมือน โดยมักเปรียบเทียบกับสิ่งใกล้ตัวในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายขึ้นเห็นความต่างความเหมือนได้อย่างชัดเจน ทำให้สามารถเข้าถึงหลักธรรมนำไปปรับใช้ได้ต่อไป เช่น

บางครั้งถึงบ้าน ลูกวิ่งมารับ บอก ‘เดี๋ยวก่อนลูก แป้มที่อยู่ในมือแม่เต็มไปหมดเลย’ สองมือแม่แทนที่จะแบ่งมากอดลูก แต่เดี๋ยวนี้ แม่จำนวนมากต้องใช้สองมือนั้นกอดแป้มเอกสาร มากกว่ากอดลูกเสียแล้ว^{๕๐}

รถทุกคันที่มีอุปกรณ์ครบทุกอย่างและวิ่งได้อย่างรวดเร็ว แต่หากขาด‘เบรก’ ตัวเดียว รถคันนั้นขึ้นวิ่งไปก็อันตราย แต่ถ้ามีเบรก ก็มั่นใจได้ว่าจะปลอดภัยได้ในระดับหนึ่ง คนก็เหมือนกัน หากมีอำนาจ มีเงิน มีบิรวาร มีตำแหน่งทุกอย่าง แต่หากขาดสติตัวเดียว ก็ทำให้หมดอำนาจ หมดเนื้อหมดตัว หมดบุญวาสนา^{๕๑}

เทคนิควิธีนี้เป็นวิธีที่ ว. วชิรเมธี ใช้มากเป็นอันดับสาม ในวิธีการนำเสนอทั้งหมดรองจากการยกตัวอย่างประเภทวาทีของบุคคลสำคัญ และการยกตัวอย่างประเภทพฤติกรรมหรือประสบการณ์บุคคลสำคัญ

๕) การสร้างอารมณ์ขัน

อารมณ์ขันที่แฝงอยู่ในผลงานของ ว. วชิรเมธีเป็นอีกส่วนที่ทำหนังสือธรรมะคสนุกสนานน่าอ่านยิ่งขึ้นมีทั้งการล้อเลียน เสียดสีสังคม ล้อเลียนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และมุขตลกตลกที่ทวนแต่ขึ้นเพื่อให้ข้อคิด เช่น

ธรรมดาของคนต้องป่วยกาย ต้องมีเจ็บใจ แต่การที่กล่าวว่าความเจ็บไข้เป็นธรรมดา ไม่ได้หมายความว่า เมื่อเรารู้แล้วว่าสิ่งนี้เป็นธรรมดา พอป่วยขึ้นมาก็เลยอยู่เฉย ๆ ไม่ทำอะไรเลย ไม่ใช่ว่าหันเนื้ออยู่ดี ๆ หันนิ้วไปครึ่งนิ้ว อ้าว..ธรรมดา ปล่อยเลือดไหล ไม่ทำอะไรเลย เพราะความเจ็บเป็นธรรมดา อย่างนี้เรียกว่า โง่ เดินออกไปข้างนอกโดนรถเฉี่ยวขาฉลากเลย บอกว่า ผมไม่เอาเรื่องหรือก มั่นธรรมดา อย่างนี้ก็โง่แล้ว^{๕๒}

เมื่อได้ยินพระทอดผ้าบังสุกุลหรือพิจารณาผ้าบังสุกุล ก็แทบไม่มีใครเข้าใจจุดประสงค์เดิม เชิญผู้หลักผู้ใหญ่ไปทอดผ้ามหาบังสุกุล พระ (บาง) ท่านก็บริกรรมในใจว่า โอ้โฮ นี่ผ้าไตรไหมแท้จากสวิส ได้มาแล้วหนีบรักแร้แน่นเลย ผ้าของฉันท ไตรจีวรของฉันท อย่างนี้เรียกว่า ไปพิจารณาผ้าบังสุกุลได้มาแล้วผ้า ไม่เห็นเลยว่า วันหนึ่งตัวเองต้องตาย^{๕๓}

^{๕๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๙.

^{๕๑} อ้างแล้ว.

^{๕๒} ว. วชิรเมธี, สบตากับความตาย, หน้า ๓๘.

^{๕๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๓.

ท่าน ว. วชิรเมธี แสดงอารมณ์ขัน โดยปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้สอดคล้องกับชีวิตในสังคมปัจจุบัน อาทิ ท่านนำโคลงโลกนิติ ที่ว่า

รู้�้อยว่ามากรู้	เรืงใจ	
กลกบเกิดอยู่ใน	สระจ้อย	
ไปเห็นทะเลไกล	กลางสมุทร	
ชมว่าน้ำบ่่น้อย	มากล้า ลึกเหลือ	(โคลงโลกนิติ)
ท่านปรับแต่งใหม่เป็น		
รู้�้อยว่ามากรู้	เรืงใจ	
กลกบเกิดมหา'ลัย	โลกจ้อย	
ปริญญาสีห้าใบ	ทำเบ่ง	
เจอปราชญ์จากป่าป้อย	ปาดน้ำตาหนี ^{๕๔}	

๖) การตั้งคำถาม

ว. วชิรเมธี สร้างความน่าสนใจชวนติดตามด้วยการตั้งคำถาม ทั้งในลักษณะถาม-ตอบ และคำถามเชิงวาทศิลป์

๖.๑) ลักษณะถาม-ตอบ

การถามนำให้ผู้่านคิดหาคำตอบตาม และถามเพื่อกระตุ้นความสงสัยใคร่รู้ แล้วจึงตอบข้อสงสัยนั้น ๆ ทำให้ผู้่านเข้าใจ รวมถึงการสรุปความด้วยการตั้งคำถาม และตอบข้อสรุป เป็นการทบทวนให้ผู้่านเข้าใจธรรมะที่สอนไปอีกรอบหนึ่ง เช่น

การทำความดี ควรทำเมื่อไหร่? ทำเมื่อรู้สึกตัวว่า ควรทำ นั่นแหละดีที่สุด^{๕๕}

ในหลักสูตรการศึกษาทั่วโลก มีหลักสูตรไหนบ้าง ที่สอนการรับมือกับความตาย มีไหม เศรษฐศาสตร์ สอนการรับมือกับความตายหรือเปล่า รัฐศาสตร์ สอนการรับมือกับความตายไหม นิติศาสตร์ สอนการรับมือกับความตายหรือเปล่า อักษรศาสตร์ สอนการรับมือกับความตายหรือไม่ ไม่มี มีแต่พุทธศาสตร์ สอนให้อยู่เป็น สอนให้ใช้ชีวิตเป็น พุทธศาสตร์จึงเป็นหลักสูตรที่ใช้ได้กับชีวิตที่สมบูรณ์ที่สุด^{๕๖}

๖.๒) คำถามเชิงวาทศิลป์

เป็นการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้่านถุกคิด กระตุ้นให้ผู้่านคิดพิจารณาและไตร่ตรองในสิ่งที่ผู้่านอาจไม่เคยสงสัย คิดหาเหตุผล หรือ เคยหยุดตั้งสติพิจารณา

^{๕๔} ว. วชิรเมธี, ธรรมะน้ำเอก, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้งพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๒), หน้า ๖๕.

^{๕๕} ว. วชิรเมธี, ปรัชญาหน้าบ้าน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เรือนปัญญา, ๒๕๔๗), หน้า ๗๘.

^{๕๖} ว. วชิรเมธี, สบตากับความตาย, หน้า ๓๒-๓๓.

ถ้าเช่นนั้น เราเคยถามตัวเองกันบ้างไหมว่า ทุกวันนี้เราทำงานกันอย่างไร เราใช้ชีวิตกันอย่างไร และเราแสวงหาความสุขกันอย่างไร^{๕๗}

น่าสนใจว่า ที่ลิงต้องปิดหู ที่ลิงต้องวิ่งหนี เพราะลิงมองเห็นอะไรที่ซ่อนอยู่ในเงิน ๆ ทอง ๆ ซึ่งมนุษย์มองไม่เห็นหรือเปล่า?^{๕๘}

๗) การให้คำนิยาม

ว. วชิรเมธี ให้นิยามคำต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านมีพื้นฐานความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน การรับสารจะได้ไม่สับสน งวยงง บางกรณีท่านนิยามคำเพื่อแก้ความเข้าใจที่ผิด หรือให้ความรู้สำหรับผู้ที่ไม่มีพื้นฐานพุทธธรรมไม่มากนัก เช่น

คนสุจริตแท้จริง คือ คนที่มีจิตใจเข้มแข็ง ประพฤติสุจริตเพราะเล็งเห็นด้วยปัญญาของตนอย่างแจ่มชัดว่า ความคดโกงเป็นความเลวร้ายต่ำช้า เป็นจรรยาของคนชั้นต่ำ ไม่ใช่แบบแผนของอารยชน^{๕๙}

การละระคะนั้น จะทำได้สถานเดียว นั่นก็คือต้องปฏิบัติการ ‘ชักระพาน’ เสียเท่านั้น จึงจะสามารถอยู่เหนือรักเหนือชังได้ คำว่า ‘ชักระพาน’ หมายถึงการ ตัดใจอย่างเด็ดขาด ไม่เกี่ยวดองหนองยุ่งอีกต่อไปในทุกรูปแบบ^{๖๐}

โดยสรุป ท่าน ว. วชิรเมธี ใช้เทคนิควิธีการนำเสนอมากที่สุดสามลำดับ ได้แก่ การยกตัวอย่าง วาทะบุคคลสำคัญ การยกตัวอย่าง พฤติกรรมหรือประสบการณ์บุคคลสำคัญ และการเปรียบเทียบตามลำดับ

๓.๓ สรุป

การเผยแพร่ธรรมผ่านสื่อสารมวลชน ว. วชิรเมธี ใช้สื่อสารมวลชนหลายประเภทในการเผยแพร่ธรรมะ และใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อให้ธรรมะของท่านเข้าถึงคนจำนวนมากและเผยแพร่ธรรมะไปได้อย่างกว้างไกลมากที่สุด โดยสื่อสารมวลชนหลักที่ท่านนำมาใช้เพื่อการเผยแพร่ธรรมะมีรูปแบบ ๔ ประเภทหลัก คือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อใหม่ (โซเชียล มีเดีย)

สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ บทความ และ หนังสือธรรมะ เป็นหนังสือเล่มที่พิมพ์จำหน่าย โดยจัดพิมพ์ครั้งแรกในปีพ.ศ. ๒๕๔๕ ถึงปัจจุบัน หนังสือธรรมะยุคใหม่ตามสไตล์ ว. วชิรเมธี ที่อ่านแล้วสนุก เข้าใจง่าย โดยท่านได้สอดแทรกเรื่องราวดี ๆ ที่จะต้องอ่านไปยืมไป สื่อสิ่งพิมพ์หนังสือธรรมะของ ว. วชิรเมธี ท่านตระหนักว่า การอ่าน คือ เครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนา

^{๕๗} ว. วชิรเมธี, คนสำราญ งานสำเร็จ, หน้า คำปรารภ.

^{๕๘} ว. วชิรเมธี, ธรรมาคำขึ้น, หน้า ๑๗.

^{๕๙} ว. วชิรเมธี, กำลังใจแต่ชีวิต, หน้า ๑๘.

^{๖๐} ว. วชิรเมธี, ธรรมะคลายใจ, หน้า ๓๓.

คนและเป็นจุดตั้งต้นของการพัฒนาทุกสิ่งทุกอย่าง ท่านได้ถ่ายทอดพุทธธรรมผ่านหนังสือธรรมะ ซึ่งได้รับความนิยมอย่างสูง จากยอดการพิมพ์ซ้ำถึง ๒๐-๓๐ ครั้ง ผลงานนิพนธ์ หลายเล่มแปลเป็นภาษาอังกฤษ จีน สเปน ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย ศรีลังกา

สื่อโทรทัศน์ เป็นการผลิตรายการธรรมะรูปแบบใหม่ที่มีความคิดสร้างสรรค์ แตกต่างไปจากรายการธรรมะรูปแบบเดิม ท่านมีวิธีการเผยแพร่ธรรมะที่เป็นลักษณะเฉพาะสื่อสารมวลชน ประเภทสื่อโทรทัศน์ ๑) เปิดประเด็นด้วยคำถาม ๒) อธิบายขยายความโดยจำแนกเป็นหัวข้อ ๓) ปิดเรื่องคติธรรมด้วยคำคม ๔) องค์ประกอบอื่น ๆ

สื่อวิทยุ การเผยแพร่ธรรมะทางวิทยุของท่าน ว. วชิรเมธี จะมีความเป็นกันเองระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังมากกว่าสื่อสารธรรมะด้วยสื่อสารมวลชนชนิดอื่น ๆ ด้วยน้ำเสียงที่มีจังหวะจะโคน มีความสนุกสนาน มีรูปแบบการนำเสนอที่เป็นระบบแบบแผน คือนำเข้าสู่เรื่องที่เน้นความสนุกสนาน ใช้อารมณ์ขัน เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกว่าธรรมะเป็นเรื่องสนุก ไม่น่าเบื่อ น่าติดตาม น่าฟัง จากนั้นจะยกตัวอย่างขึ้นมาเล่าประกอบโยงเรื่องที่สนุกสนานเหล่านั้นเข้าสู่แก่นธรรมะ และปิดเรื่องด้วยใจความสำคัญของเรื่อง คือ ๑) เริ่มต้นการสอนจากสิ่งที่ผู้ฟังรู้แล้วหรือมีความสนใจ ๒) ใช้อารมณ์ขัน ๓) ดำเนินเรื่องด้วยการยกตัวอย่าง ๔) มุ่งเข้าสู่เรื่องธรรมะ ๕) สรุปคติธรรมด้วยคำคม

สื่อใหม่หรือโซเชียล มีเดีย คือสื่อในโลกออนไลน์หรืออินเทอร์เน็ต (Internet) เฟสบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) และทวิตเตอร์ (Twitter) ที่ท่าน ว. วชิรเมธี ใช้เรื่องใกล้ตัว เป็นหลัก ธรรมะที่คนทั่วไปรู้จักคุ้นเคยอยู่แล้ว เน้นการนำธรรมะไปใช้ได้ทันที โดยไม่ต้องผ่านการตีความมาก การเผยแพร่ธรรมะของท่าน ว. วชิรเมธีผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย สามารถแบ่งได้ใน ๒ ลักษณะ คือ ๑) ส่วนของเนื้อหา สั้น กระชับสะดุดใจ ๒) ส่วนของเทคนิควิธี คือ การเลือกช่วงเวลาในการเผยแพร่ธรรมะ และไมโพสท์ที่เป็นลึกลับบอຍหรือถี่เกินไป นอกจากนั้น ท่าน ว. วชิรเมธี ยังได้สร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ เว็บไซต์ธรรมะทุญ่ดอตคอม เพื่อเป็นแหล่งรวบรวม สืบค้นข้อมูล และใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อช่วยในการเผยแพร่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้อย่างรวดเร็วผ่านเฟสบุ๊ก รวมทั้งทวิตเตอร์ กลายเป็นกระแสของคนยุคใหม่ในแทบทุกวงการที่ต้องการติดตามธรรมะ และอยากได้ข้อคิดดี ๆ

กระบวนการเผยแพร่ธรรมะของท่าน ว. วชิรเมธี ด้วยกระบวนการจัดทำหนังสือธรรมะ มีลักษณะการสื่อสารธรรมะทั้งเฉพาะคนหรือกลุ่ม โดยมีกระบวนการเผยแพร่ธรรมผ่านช่องทางวิธีการสื่อสารทางหนังสือธรรมะใน ๒ ส่วน คือ

เทคนิควิธีทางภาษา คือการสร้างคำใหม่ นำคำภาษาต่างประเทศมาประสมกับคำไทย การใช้อุปมาเปรียบเทียบ การเล่นคำ การใช้คำสัมผัสคล้องจอง การใช้คำทับศัพท์ การใช้คำตามสมัยนิยม และ การใช้เครื่องหมายวงเล็บ

เทคนิควิธีการนำเสนอ คือ การยกตัวอย่าง การอธิบายขยายความ การใช้บทสนทนาโต้ตอบ การเปรียบเทียบ การสร้างอารมณ์ขัน การตั้งคำถาม และการให้คำนิยาม

